Randers Kommune

Udmøntningsplaner Fremtidens Randers Kommune

Indholdsfortegnelse

Forklædenotat 3
Flere børn og unge i udsatte positioner skal løftes 7
Flere selvforsørgende borgere 17
En mere erhvervsvenlig kommune og flere arbejdspladser 29
Øget sundhed og trivsel 39
Attraktiv bosætningskommune og boliger i bedre kvalitet 57

Notat - Fremtidens Randers Kommune - Udmøntningsplaner til budget 2027-2030

Sagsnavn: Fremtidens Randers, fase 2 - Strategisk plan og udmøntningsplaner
Sagsnummer: 00.16.00-G01-1-26
Skrevet af: Birgitte Wendelboe
Forvaltning: Randers Kommune
Dato: 21. august 2026
Sendes til: Byrådet (som en del af budgetmaterialet 2027-2030)

Indledning

I forbindelse med byrådets godkendelse af en strategisk plan for 'Fremtidens Randers Kommune' blev der besluttet fem overordnede målsætninger. Hver målsætning ledsages af en udmøntningsplan med en beskrivelse af hvilke initiativer og konkrete indsatser, der igangsættes for at opnå målsætningerne. Hovedansvaret for udmøntningsplanerne er placeret i det mest relevante fagudvalg:

1. Flere børn og unge i udsatte positioner skal løftes *(Børn- og Skoleudvalget)*
2. Flere selvforsørgende borgere *(Social- og Arbejdsmarkedsudvalget)*
3. En mere erhvervsvenlig kommune og flere arbejdspladser *(Erhvervs- og Planudvalget)*
4. Øget sundhed og trivsel *(Sundheds-, Idræts- og Kulturudvalget)*
5. Attraktiv bosætningskommune og boliger i bedre kvalitet *(Erhvervs- og Planudvalget)*

Forvaltningen har – med afsæt i rammerne fra den strategiske plan – udarbejdet forslag til udmøntningsplaner for de fem målsætninger. I arbejdet med forslagene er indhentet inputs fra den tidligere inddragelsesproces (med blandt andet forsamlingshusmøder), borgerkonferencen om 'Fremtidens Randers Kommune' d. 16. juni 2026, fra dialog og sparring med forskere/videnspersoner fra Aalborg Universitet *(som led i den indgåede samarbejdsaftale med Aalborg Universitet om 'Fremtidens Randers Kommune')* samt fra drøftelser mellem de enkelte fagudvalg og § 17, stk. 4-udvalget for 'Fremtidens Randers Kommune'.

Hvert forslag er blevet behandlet af det hovedansvarlige fagudvalg på udvalgenes august-møder.

På baggrund af drøftelserne i fagudvalgene har forvaltningen foretaget en række justeringer i forslagene med henblik på, at udmøntningsplanerne kan fremsendes som en del af budgetmaterialet 2027-2030 og kan indgå i de videre politiske drøftelser om budgettet – og der herunder blandt andet kan tages stilling til ambitionsniveau og mulige initiativer som kræver omprioritering af ressourcer og/eller tilførsel af yderligere økonomi.

I forlængelse af vedtagelsen af budgettet for 2027-2030 færdiggør forvaltningen udmøntningsplanerne inden for de økonomiske rammer, som politisk fastlægges herfor. Herefter fremsendes de endelige udmøntningsplaner samlet til byrådets endelige godkendelse (inden udgangen af 2026).

De justerede forslag til udmøntningsplaner er vedlagt.

Det skal bemærkes, at Erhvervs- og Planudvalget på deres udvalgsmøde d. 6. august 2026 besluttede at tilbagesende forvaltningens forslag til udmøntningsplan for 'Attraktiv bosætningskommune og boliger i

bedre kvalitet' med henblik på, at forvaltningen supplerer udmøntningsplanen. Forvaltningens reviderede forslag til udmøntningsplan blev behandlet på det efterfølgende udvalgsmøde d. 1. september 2026.

Forvaltningen kan supplerende hertil oplyse, at udmøntningsplanen for 'Attraktiv bosætningskommune og boliger i bedre kvalitet' efterfølgende er indarbejdet i forbindelse med fremsendelsen af budgetforslaget til 1. behandling i byrådet.

Nedenfor er kort opsummeret de justeringer, som er foretaget i de øvrige fire udmøntningsplaner på baggrund af udvalgsbehandlingen i august.

1. Flere børn og unge i udsatte positioner skal løftes

Justeringerne er foretaget på baggrund af Børn- og Skoleudvalgets behandling af udmøntningsplanen på udvalgsmødet den 10. august 2026.

Tydeliggørelse af "det nye" i den styrkede tidlige sprogindsats

- Den anden indsats i det første fokusområde **"Et legende børneliv"** vedrørende en styrket tidlig sprogindsats i dagtilbud er justeret, så det tydeligere fremgår, hvad der er nyt i indsatsen (implementeringen af en fælles sprogstrategi på dagtilbudsområdet).

Justering af tilsynskonceptet med fokus på effekt på børnenes udvikling

- Under den femte indsats, **"Dagtilbud af høj kvalitet"**, i det første fokusområde **"Et legende børneliv"** er der tilføjet en sætning om at justere det nuværende tilsynskoncept, så det bliver muligt at vurdere, hvornår kvaliteten i dagtilbuddene er tilstrækkelig til at have en positiv effekt på børnenes udvikling.

Ny indsats om tidlig sprogstimulering

- Under det første fokusområde **"Et legende børneliv"** er der tilføjet en indsats med særligt fokus på tidlig sprogstimulering gennem systematiske og udviklingsunderstøttende samspil med en voksen. En øget normering vil kræve tilførsel af ekstra ressourcer.

Ny indsats om et styrket samarbejde mellem sundhedspleje og skole

- Under det andet fokusområde **"Lyst til læring"** er der tilføjet en indsats om et styrket samarbejde mellem sundhedspleje og skole med fokus på sundhedssamtaler og tidligere opsporing. Indsatsen forventes at kunne gennemføres inden for de eksisterende ressourcer. Indsatsen skal nærmere koordineres med sundhedsområdet og initiativerne i udmøntningsplanen vedr. Øget sundhed og trivsel.

Ny indsats om tidlig forebyggelse

- Under det tredje fokusområde **"Klar til verden"** er der tilføjet en indsats om tidlig forebyggelse, med fokus på perioden før barnet bliver født samt forældre med børn i alderen 0-6 år. Indsatsen indebærer en revitalisering og styrkelse af den tidlige forebyggende indsats og forventes at kunne gennemføres inden for de eksisterende ressourcer. Indsatsen skal nærmere koordineres med sundhedsområdet og initiativerne i udmøntningsplanen vedr. Øget sundhed og trivsel.

Ny indsats om et styrket tværfagligt samarbejde

- Under det tredje fokusområde **"Klar til verden"** er der tilføjet en indsats med fokus på at understøtte en øget implementering af Den tværfaglige samarbejdsmodel i praksis, på tværs af Børn og Skole og øvrige samarbejdspartnere. Indsatsen forventes at kunne gennemføres inden for de eksisterende ressourcer.

2. Flere selvforsørgende borgere

Forvaltningens forslag til udmøntningsplan blev godkendt uden bemærkninger på Social- og Arbejdsmarkedsudvalgets møde d. 11. august 2026.

3. En mere erhvervsvenlig kommune og flere arbejdspladser

Justeringerne er foretaget på baggrund af Erhvervs- og Planudvalgets behandling af udmøntningsplanen på udvalgsmødet den 6. august 2026.

Tilføjelser til indsats vedr. realisering af erhvervsudviklingspotentialer i relation til CO2-lagring i Randers Kommune

- Under økonomiafsnittet er tilføjet følgende:
    - ***'potentialerne'*** til følgende afsnit: *"Vil i første omgang forsøges gennemført indenfor eksisterende økonomisk ramme - MEN - hvis potentialerne, interessen og ambitionerne er til f.eks. udvikling af en erhvervspark, vil vi være offensive og der vil evt. skulle investeres i et organisatorisk set-up, en udviklingsøkonomi og en selvstændig markedsføringskanal/eller website"*
    - **Et supplerende afsnit***: "(En investering i en sådan form for erhvervspark- og udviklingsenhed vil kræve tilførsel af ekstra ressourcer og/eller omprioritering for mellem 8-10 mio. kr. over de første 3 år. Denne enhed kan med fordel få sin egen identitet, (projekt)ledelse, bestyrelse og mandat. En del af eventuelle udviklingsaktiviteter kan formentligt søges finansieret via EU, fonde, statslige programmer og private partnere)."*

Justering i beskrivelsen af indsatsen vedr. input til strategi for opkøb af erhvervsjord i Randers Kommune

- *Under økonomiafsnittet er 'måske' slettet, så der nu står følgende: " Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme"*

Tilføjelse til indsats vedr. udarbejdelse af en Strategisk-Fysisk Udviklingsplan for Naturpark Randers Fjord

- Under økonomiafsnittet er tilføjet følgende supplerende tekst: *"afhængigt af hvilke konkrete initiativer, der ønskes realiseret".*

4. Øget sundhed og trivsel

Justeringerne er foretaget på baggrund af Børn- og Skoleudvalgets behandling af udmøntningsplanen på udvalgsmødet den 5. august 2026.

Tilføjelse af indsats: "Styrket indsats på skoleområdet" (nu indsats 11)

- Der er tilføjet en indsats til udmøntningsplan kaldet *"Styrket indsats på skoleområdet: flere sundhedssamtaler og tidligere opsporing".*
- Uddybende beskrivelse af indsatsen: *"Flere systematiske sundhedssamtaler vil:*

    - *styrke opsporing af fysisk og mental mistrivsel,*
    - *bidrage til tidligere indsats ift. skolefravær,*
    - *understøtte børn og unges trivsel og udvikling."*
- Økonomien for indsatsen vurderes at være cirka 1,5 mio. kr., svarende til 2,35 årsværk

Ændring af økonomiafsnittet for indsats vedr. styrket brobygning for sårbare borgere til civilsamfundet

- Under indsatsen *"Styrket brobygning for sårbare borgere til civilsamfundet'"* er økonomiafsnittet vedrørende en eventuel videreførelse/permanentgørelse af indsatsen blevet ændret, så der nu står følgende:
    - *" Udgiften til permanentgørelse af indsatsen er kr. 500.000 svarende til en 30 timers stilling."*

Udmøntningsplan - *Flere børn og unge i udsatte positioner skal løftes*

Hovedansvarligt fagudvalg: Børne- og skoleudvalget

Indledning

Alt for mange børn og unge i Randers Kommune er sårbare, og omkring 1.000 unge står uden job eller uddannelse. For den enkelte kan det at stå uden for fællesskaber på arbejdspladser, uddannelsesinstitutioner og i fritidslivet give en vanskelig start på voksenlivet. Derfor skal børn og unge i Randers Kommune opleve en sammenhængende og helhedsorienteret indsats med en klar retning og én indgang til kommunen.

Der er behov for en langsigtet og forebyggende indsats i de tidlige år, så færre børn og unge på sigt havner uden for fællesskabet. Det kræver et styrket tværfagligt samarbejde omkring familierne med fokus på det gode børneliv og tidlig opsporing. En sådan indsats forudsætter stærke dagtilbud, en målrettet forebyggende indsats med sundhedsplejen samt en folkeskole og fritidstilbud, der understøtter og udvikler alle børns potentialer.

Udmøntningsplanen bygger på en grundlæggende forståelse af, at alle børn og unge rummer ressourcer og potentialer, der skal bringes i spil. Samtidig er et styrket samarbejde med civilsamfundet samt en tættere kobling mellem kommune, erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner afgørende for at understøtte de unges vej mod uddannelse og beskæftigelse.

Fokusområder og mål

Fokusområder

Ambitionen om at løfte flere børn og unge i udsatte positioner skal realiseres gennem følgende fokusområder:

1. **Et legende børneliv**
   <u>Tidlig indsats med fokus på sprog og bevægelse - gennem en legende tilgang</u>
   Der ønskes et styrket fokus på småbørns sproglige og motoriske udvikling gennem legende læringsmiljøer. Dette skal blandt andet understøttes af et mere formaliseret og tværfagligt samarbejde mellem dagtilbud, PPR og sundhedsplejen, så den tidlige opsporing styrkes, og der sikres en mere sammenhængende og koordineret støtte til børn og familier. Samtidig skal det afdækkes, om forvaltningen råder over tilstrækkelige og anvendelige måleredskaber, så kvalitetsdialogen styrkes, og der skabes positive udviklingsmuligheder for alle børn - og særligt børn i udsatte positioner.

2. **Lyst til læring**
   <u>En styrket overbygning</u>
   Der ønskes en ny og anderledes udskoling i folkeskolen, hvor elevernes motivation styrkes gennem varierede arbejdsformer, der tager udgangspunkt i deres interesser og styrker. Målet er at skabe en mere engagerende og motiverende skolegang, som understøtter elevernes lyst til læring, trivsel og deltagelse. Et centralt element i Fremtidens Randers er at give alle unge et solidt afsæt til ungdomslivet – enten gennem job eller uddannelse. Overbygningen skal styrke de unges forudsætninger for at afklare

egne muligheder, drømme og færdigheder, så de kan realisere deres potentiale og finde deres vej gennem ungdomslivet.

3. Klar til verden

Styrket indsats for børn og unge i risiko for udsathed

Der ønskes en styrket og tidligere indsats for børn og unge i risiko for udsathed, så flere får de nødvendige forudsætninger for at gennemføre en ungdomsuddannelse, komme i beskæftigelse eller indgå i meningsfulde fællesskaber. Indsatserne under dette fokusområde skal bidrage til at reducere andelen af unge i Randers Kommune, som 15 måneder efter folkeskolen hverken er i gang med en ungdomsuddannelse eller i beskæftigelse. I dag udgør denne andel 20 %.

Det gennemgående fokus i udmøntningsplanen er at sikre en ensartet og høj kvalitet i både dagtilbud og skoler, så der skabes de bedst mulige forudsætninger for at gøre en positiv forskel for børn og unge i udsatte positioner.

Familieområdet, herunder særligt Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), understøtter alle tre fokusområder og spiller en central rolle i at sikre en tidlig indsats for et styrket børneliv samt ved at bidrage til sammenhængende og koordinerede forløb for børn og unge i risiko for udsathed. Dette omfatter også børn og unge med handicap eller social udsathed, hvor der ydes målrettede indsatser med henblik på at understøtte deltagelse i skole, uddannelse og beskæftigelse.

Det skal bemærkes, at fokusområdet vedrørende "Ungeløftet" oprindeligt indgik i nærværende udmøntningsplan. Som følge af den organisatoriske samling af kommunens ungeområde i social- og arbejdsmarkedsforvaltningen fra 2026 er fokusområdet imidlertid overført til udmøntningsplanen for "Flere selvforsørgende borgere".

Mål

Fokusområderne skal samlet set bidrage til at realisere følgende mål fra den strategiske plan for Fremtidens Randers samt supplerende mål, som forvaltningen har udpeget.

- Dagtilbud skal øge sin løfteevne betydeligt
  - Flere børn skal mødes af dagtilbud af høj kvalitet
  - Styrkede sundhedsmæssige og motoriske forudsætninger hos børn
  - Styrkede sproglige forudsætninger hos børn
- Folkeskolen skal øge sin løfteevne betydeligt
  - Flere børn og unge ser folkeskolen, herunder udskolingen som et attraktivt skoletilbud
  - Flere elever opnår karakteren 02 eller derover i dansk og matematik
  - Flere elever aflægger fuld afgangsprøve
  - Elevernes motivation for læring fastholdes eller styrkes gennem skoleforløbet
- Andelen af børn og unge med fritidsjob skal øges
- Andelen af unge uden job og uddannelse skal nedbringes væsentligt
- Andelen af børn, der lever i udsathed, skal nedbringes markant
  - Færre elever skal have bekymrende fravær
  - Flere børn og unge oplever let og hurtig adgang til hjælp

UDKAST

Konkrete indsatser

1. Et legende børneliv

Tidlig indsats med fokus på sprog og bevægelse - gennem en legende tilgang

Konkrete indsatser	Forventet effekt	Økonomi og status
Indsatser, som kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer		
1. <u>Leg, krop og bevægelse</u> Med legen som omdrejningspunkt arbejdes der målrettet på at styrke børns motoriske færdigheder og motivation for bevægelse, så de på længere sigt udvikler sunde vaner og en vedvarende glæde ved fysisk aktivitet.	• Styrkede sundhedsmæssige og motoriske forudsætninger hos børn. • Højere kvalitet og større løfteevne i dagtilbud – bedre livschancer for flere børn.	<u>Igangværende indsats</u> Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer.
2. <u>Styrket tidlig sprogindsats i dagtilbud</u> Sprog er en indgang til fællesskabet og dermed også en beskyttende faktor i forhold til udsathed. For at sikre høj kvalitet og øget løfteevne i dagtilbuddene er der fokus på at styrke sprogindsatsen gennem: - Implementering af fælles sprogstrategi for dagtilbudsområdet - Udarbejdelse af et fælles udvalg af bøger og sprogkufferter - En styrket inddragelse af forældre.	• Styrkede sproglige forudsætninger hos børn. • Højere kvalitet og større løfteevne i dagtilbud – bedre livschancer for flere børn.	<u>Igangværende indsats</u> Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer, men kan med fordel understøttes af kompetencemidler.
3. <u>Tidlig forebyggende indsats med sundhedsplejen</u> Et koordineret og tættere samarbejde mellem sundhedsplejen, dagtilbud og PPR med henblik på tidlig vurdering og understøttelse af børns motoriske og sproglige udvikling. Indsatsen skal ses i relation til de to ovenstående indsatser samt indsats om "Sundhedsplejersker i dagtilbud" i udmøntningsplan for "Øget sundhed og trivsel".	• Tidligere identifikation af børn i udsatte positioner, så der kan iværksættes rettidig støtte. • Forbedrede betingelser for, at småbørnsfamilier kan understøtte sproglig og motorisk udvikling i hjemmet.	<u>Idé til en ny indsats</u> Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer. Udvikling af informations- og inspirationsmateriale om sprog, motorik m.v. til småbørnsfamilier kan imidlertid medføre behov for ekstra ressourcer, anslået til ca. 1 mio. kr.
4. <u>Tættere samarbejde med Randers kommunes biblioteker</u> Afsøge muligheder for et tættere samarbejde med Randers kommunes biblioteker med henblik	• Styrkede sproglige kompetencer hos børn og unge.	<u>Idé til en ny indsats</u> Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer.

UDKAST

på at udvikle relevante forløb og redskaber til understøttelse af børns sproglige udvikling.		Forløb og værktøjer til understøttelse af børns sproglige forudsætninger kan imidlertid medføre behov for ekstra ressourcer, anslået til ca. 1 mio. kr.
5. <u>Dagtilbud af høj kvalitet</u> Afdække, om forvaltningen har tilstrækkelige og anvendelige måleredskaber, så forvaltningen får et bedre grundlag for at målrette indsatser og styrke kvaliteten i dagtilbud, jf. den nationale kvalitetsrapport om kvalitet i daginstitutioner.	• Styrket dialogen om kvalitet. • Der skabes på sigt bedre forudsætninger for at målrette indsatser og dermed styrke kvaliteten i dagtilbud. • Justere nuværende tilsynskoncept, så det er muligt at vurdere, hvornår kvaliteten i dagtilbuddet er tilstrækkeligt til at have en positiv effekt på børnenes udvikling.	<u>Idé til en ny indsats</u> Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer. På sigt kan der blive behov for at tilføre ekstra ressourcer. Udgør en langsigtet udviklingsindsats.
6. <u>Samarbejde med Aalborg Universitet (AAU)</u> I samarbejde med AAU afsøges mulighederne for yderligere initiativer i form af forskningsprojekter, studentersamarbejder eller andre aktiviteter, som kan understøtte dette fokusområde.	• Viden og nye perspektiver, der kan understøtte arbejdet med udmøntningen af indsatser under det første fokusområde.	<u>Indsatsen er under udvikling</u> Et samarbejde med repræsentanter fra Aalborg Universitet er etableret. Der kan på et senere tidspunkt være behov for at søge eksterne midler (udarbejde fælles fondsansøgninger).
Indsatser, som forudsætter ekstra ressourcer og/eller omprioritering		
7. <u>Legende læringsformer i skolestarten og indskolingen</u> Afsøge muligheder for en mere legende tilgang til læring i skolestarten. Legen kan understøtte en tryg og genkendelig overgang fra dagtilbud til skole, især for børn, der oplever overgangen som svær, og give alle børn flere muligheder for at deltage og bruge deres forskellige erfaringer og styrker. Legen kan bidrage til at opbygge stærke fællesskaber og øge børns lyst til at deltage, hvilket giver et positivt grundlag for deres skolegang.	• Flere børn med forskellige læringsbehov trives, deltager og udvikler sig i folkeskolen. • Folkeskolen har øget sin løfteevne.	<u>Idé til en ny indsats</u> Ressourcebehovet afhænger af, hvilke konkrete indsatser der igangsættes, og der er derfor behov for en nærmere afklaring af indsatsens indhold og omfang. Hvis der ønskes flere pædagoger i skolestarten og indskolingen, anslås et finansieringsbehov på ca. 21 mio. kr. svarende til én ekstra pædagog på hvert spor i indskolingen i Randers Kommune.

UDKAST

8. <u>Tidlig sprogstimulering</u> Der sættes særlig fokus på tidlig sprogstimulering for de 0-2-årige børn gennem systematiske og udviklingsunderstøttende samspil med en voksen.	• Øget kvalitet i arbejdet med børn, der har udfordringer i forhold til sprogtilegnelse. • Den tidlige sprogstimulering integreres naturligt i rutiner, leg og pædagogiske aktiviteter gennem dialog, gentagelser, sang, rim, remser og dialogisk. • Bedre vejledning til forældre. • Der arbejdes målrettet med pejlemærket "Kommunikation og sprog" i forbindelse med tilsynet.	<u>Igangværende indsats:</u> Hvis der skal uddannes sprogvejledere på dagtilbudsområde, så kan udgiften til uddannelse af disse dækkes af opkvalificeringspuljen. Hvis der ønskes en øget normering på f.eks. 0,25 pædagog i alle vuggestuegrupper, vil nettoudgiften være på ca. 13,7 mio. kr.

2. Lyst til læring

En styrket overbygning

Konkrete indsatser	Forventet effekt	Økonomi og status
Indsatser, som kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer		
1. <u>Anderledes udskolingsformer</u> For at øge folkeskolens løfteevne igangsættes en proces i forhold til at udforske organisatoriske og pædagogiske muligheder i en ny udskoling, herunder udvikling af nye didaktiske modeller i tæt samarbejde med elever, medarbejdere og eksperter. - Indsatsen omfatter tættere samarbejde med PPR samt Ungdomsskolens Uddannelsesvejledning (UU) om brobygning til ungdomsuddannelser, praktikforløb og en udvidet juniormesterlæreordning med fokus på en stærkere kobling mellem skole og praksis.	• Elevernes motivation og deltagelse styrkes. • Flere ser folkeskolen, herunder udskolingen, som et attraktivt skoletilbud. • Flere opnår karakteren 02 eller derover i dansk og matematik. • Flere aflægger fuld afgangsprøve. • Flere starter og fastholdes i ungdomsuddannelse.	<u>Idé til en ny indsats</u> Indsatsen er på et indledende stadie og forudsætter betydelig nytænkning. Der planlægges at søge ekstern finansiering (midler hos fonde skal søges).
2. <u>Øget samarbejde med fritids- og foreningslivet</u> I regi af arbejdet med en anderledes udskoling igangsættes en proces med at styrke samarbejdet med fritids- og foreningslivet for at understøtte børn og unges	• Flere børn og unge får mulighed for at dyrke og styrke deres interesser.	<u>Idé til en ny indsats</u> Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer.

interesser inden for blandt andet litteratur, læsning og naturvidenskab etc. Formålet er at understøtte børn og unges interesser og styrker inden for forskellige områder.		
3. <u>Styrket samarbejde mellem sundhedspleje og skole</u> Styrke sundhedsindsatsen på skoleområdet gennem mere systematisk brug af sundhedssamtaler og tidlig opsporing af sundhedsrisici.	• Styrket og tidlig opsporing af fysisk og mental mistrivsel • Bedre sammenhæng mellem sundhedssamtalerne og skolens øvrige trivselsindsatser.	<u>Idé til en ny indsats.</u> Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer.
4. <u>Samarbejde med Aalborg Universitet (AAU)</u> I samarbejde med AAU afsøges mulighederne for yderligere initiativer i form af forskningsprojekter, studentersamarbejder eller andre aktiviteter, som kan understøtte dette fokusområde.	• Forskningsrelevant viden om, hvad der virker ift. at skabe en anderledes udskoling, der kan motivere til læring.	<u>Indsatsen er under udvikling</u> Et samarbejde med repræsentanter fra Aalborg Universitet er etableret. Der kan på et senere tidspunkt være behov for at søge eksterne midler (udarbejde fælles fondsansøgninger).

3. Klar til verden

Styrket indsats for børn og unge i risiko for udsathed

Konkrete indsatser	Forventet effekt	Økonomi og status
Indsatser, som kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer		
1. <u>Et fælles fagligt fokus på mestring</u> Opbygge et fælles fagligt fokus på mestring. Indsatsen skal tage udgangspunkt i det arbejde der er startet op på autismeområdet, hvor mange unge oplever udfordringer med mestring og dermed at komme i job eller uddannelse. Formålet er at styrke unges evne til at mestre egen situation og indgå i uddannelse og beskæftigelse. Indsatsen skal gå på tværs af Social- og Arbejdsmarked og Børn- og Skole.	• Unge og deres familier oplever en mere sammenhængende indsats på tværs af kommunen. • De unge bliver i højere grad i stand til at mestre eget liv, hvilket forventes at øge deres muligheder for at gennemføre uddannelse eller komme i job.	<u>Idé til en ny indsats</u> Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer. Arbejdet bygger videre på erfaringerne fra arbejdsgruppen for et fælles fagligt miljø på autismeområdet.
2. <u>Tidlig forebyggende indsats</u> Revitalisere og styrke den tidligt forebyggende indsats til gravide og forældre med børn i alderen 0-6 år.	• Gravide og forældre med børn i alderen 0-6 år bliver i højere grad i stand til at mestre forældrerollen samt	<u>Igangværende indsats</u> Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer.

UDKAST

	understøtte deres børns trivsel og udvikling. • Gravide og forældre med børn i alderen 0-6 år oplever en sammenhængende indsats tilpasset familiens aktuelle behov.	
3. <u>Tværfagligt samarbejde målrettet børn, unge og familier</u> Understøtte en øget implementering af Den tværfaglige samarbejdsmodel i praksis, på tværs af Børn og Skole og øvrige samarbejdspartnere.	• Børn, unge og familier oplever en sammenhændende og koordineret indsats på tværs af Børn og Skoles tilbud.	<u>Igangværende indsats</u> Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer.
4. <u>Samarbejde med Aalborg Universitet</u> I samarbejde med Aalborg Universitet afsøges mulighederne for yderligere initiativer i form af forskningsprojekter, studentersamarbejder eller andre aktiviteter, som kan understøtte dette fokusområde.	• Viden og nye perspektiver, der kan understøtte arbejdet med udmøntningen af indsatser under dette fokusområde.	<u>Indsatsen er under udvikling</u> Et samarbejde med repræsentanter fra Aalborg Universitet er etableret. Der kan på et senere tidspunkt være behov for at søge eksterne midler (udarbejde fælles fondsansøgninger).

UDKAST

5. <u>Styrket fraværsindsats (1)</u> a. I et samarbejde mellem skoleområdet og familieområdet etableres en forebyggende fraværsindsats med forankring på Oust Mølleskolen, der skal understøtte skolerne med specialiseret viden, rådgivning og konkrete handlemuligheder med henblik på at forebygge og reducere langvarigt fravær. Involverer også kompetenceudvikling af medarbejdere på skolerne. b. Afsøge muligheder for, at der etableres et fritidstilbud i forlængelse af Oust Mølleskolens fraværstilbud 'Tilbage til skole'. Dette kan f.eks. etableres på Fiskergården. c. Fritidstilbuddet 'Fristedet' aktiveres mere målrettet i forhold til skolefraværsindsatsen. d. Løbende styrke registrering og monitorering af skolefravær med henblik på at øge brugen af retvisende data.	• Øget trivsel og færre elever med bekymrende fravær. • Folkeskolen har øget sin løfteevne.	<u>Igangværende indsats</u> a. Indsatsen er etableret fra skoleåret 2026/2027. Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer. <u>Nye indsatser</u> b. Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer (kan finansieres af en kombination mellem medfinansiering (takstbetaling) og et fast grundtilskud fra den centrale del af skoleområdets budget). c. Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer. d. Indsatsen kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer.
Indsatser, som forudsætter ekstra ressourcer og/eller omprioritering		
6. <u>Styrket fraværsindsats (2)</u> Ekstra ressourcepersoner og faglige kompetencer placeres i de skoler - og omkring de børn og unge - der har størst behov.	• Øget trivsel og færre elever med bekymrende fravær. • Folkeskolen har øget sin løfteevne.	<u>Ny indsats</u> Indsatsen kræver ekstra ressourcer (pulje med fordelingsnøgle). Den samlede årlige udgift ved at ansætte én ekstra ressourceperson - med fokus på at reducere skolefravær - pr. spor i overbygningen anslås til ca. 16,9 mio. kr.

UDKAST

7. <u>U-visiteret indsats for unge til og med 25 år</u> - For at støtte flere børn og unge i udsatte positioner genetableres MyWay som et u-visiteret tilbud til unge mellem 15-25 år, som står udenfor uddannelse eller beskæftigelse. - Indsatsen bygger på et velafprøvet og evidensbaseret koncept med fokus på at støtte unge tættere på job, uddannelse og stabile fællesskaber.	• Flere unge har de nødvendige forudsætninger for at gennemføre en ungdomsuddannelse, komme i beskæftigelse eller finde andre meningsfulde fællesskaber og veje i livet.	<u>Idé til en ny indsats</u> På familieområdet tilbydes aktuelt MyWay-lignende indsatser som visiteres jf. Barnets Lov § 32. Aktuelle indsatser er målrettet unge under 18 år, men høj efterspørgsel og tidligere erfaringer viser et potentiale for igen at tilbyde indsatsen u-visiteret og til unge til og med 25 år. Indsatsen vurderes at medføre et ressourcebehov på ca. 2,6 mio. kr., hvis den organiseres som et tværgående samarbejde mellem Børn og Skole og Social- og Arbejdsmarked.

Tværgående indsatser

Foruden de indsatser, som er medtaget i denne udmøntningsplan, forventes en række konkrete indsatser fra de fire øvrige udmøntningsplaner også at have positiv effekt på målsætningen om "Flere børn og unge i udsatte positioner skal løftes". Det gælder i særlig grad indsatser omkring "Ungeløftet", der er overført til udmøntningsplanen "Flere selvforsørgende borgere" samt en række indsatser i udmøntningsplanen for "Øget sundhed og trivsel". De mest centrale er oplistet nedenfor:

<u>Udmøntningsplan - 'Flere selvforsørgende borgere'</u>

- Samtlige indsatser under fokusområdet: "Ungeløftet, der skal styrke samskabelsen omkring de unge på tværs af forvaltningsområder og med eksterne aktører".

<u>Udmøntningsplan - 'Øget sundhed og trivsel'</u>

- Strategi for bedre sundhed, der prioriterer opsporende, forebyggende og tidlige sundhedsindsatser
- Tidlig opsporing af sårbare småbørnsfamilier med fokus på tandsundhed
- Projekt "Sammen om en stærk start"
- Sundhedsplejersker i dagtilbud.
- Sundhedsplejens tidlige og forebyggende indsatser på dagtilbudsområdet
- Udvide sundhedsplejens tilbud til særligt udsatte familier i førskolealderen
- Undersøgelse vedr. etablering af et center for mental sundhed
- Fortsættelse af Fritid for alle + udvidelse
- Styrket sammenhæng mellem foreningslivet og dagtilbudsområdet
- Sport for Fremtiden
- Mestring gennem idræt
- Strategi og handleplan for idræt og bevægelse for børn og unge

UDKAST

- Tættere samarbejde mellem Børn og Skole og Randers Biblioteker
- Musik- og teatergarantier

Udmøntningsplan - 'Attraktiv bosætningskommune og boliger i bedre kvalitet'

- Attraktiv bosætningskommune – kommunale servicetilbud

De grundlæggende forudsætninger

I dette afsnit beskrives overordnet, hvordan udmøntningsplanen understøtter og inddrager de grundlæggende forudsætninger, der er fastlagt i den strategiske plan.

1. Inddragelse af borgere og virksomheder

Borgere og virksomheder inddrages løbende i udviklingen og kvalificeringen af indsatserne, blandt andet gennem Fremtidens Randers konferencen den 16. juni 2026, hvor børn- og skoleforvaltningen i samarbejde med børn- og skoleudvalgsformanden afviklede to workshops med fokus på henholdsvis det første og andet fokusområde under overskrifterne: "Sammen om en stærk start på livet" og "Fremtidens motiverende udskoling". Til arrangementet blev der givet mange idéer og perspektiver fra borgere og øvrige interessenter, herunder skole- og dagtilbudsledere. Flere af disse perspektiver og inputs er indarbejdet i udmøntningsplanen.

Inddragelsen fortsætter i udviklingen og implementeringen af de konkrete indsatser.

Det er desuden centralt, at det decentrale ledelsesniveau (skoleledere og dagtilbudsledere), bestyrelser og råd på dagtilbuds- og skoleområdet samt civilsamfundet fortsat inddrages i både udvikling, konkretisering og implementering af indsatserne.

2. Et aktivt civilsamfund

Civilsamfundet er en central medspiller i udviklingen af stærke fællesskaber og deltagelsesmuligheder for alle børn og unge. Gennem samarbejde med foreninger, idræts- og kulturtilbud samt frivillige organisationer bidrages der til fællesskab, bevægelse og trivsel.

3. En stærk intern organisering, som kan understøtte en koordineret, tværgående og helhedsorienteret indsats

En forudsætning for at lykkes med de beskrevne indsatser er en koordineret, tværgående og helhedsorienteret organisering på tværs af skole-, dagtilbuds- og familieområdet - men også på tværs af fagforvaltningerne i kommunen. Hvor indsatserne under det første fokusområde kræver særlig koordinering og samarbejde med sundheds- idræts- og kulturudvalget/sundhed, kultur og omsorgsforvaltningen, vil indsatserne under det andet og tredje fokusområde kræve særlig koordinering og samarbejde med social og arbejdsmarkedsudvalget/social- og arbejdsmarkedsforvaltningen.

UDKAST

Udmøntningsplan for Flere selvforsørgende borgere

Hovedansvarligt fagudvalg: Social- og Arbejdsmarkedsudvalget

Indledning

Det er Randers Kommunes ambition, at flere borgere skal have mulighed for at få et godt liv. Der er derfor behov for et endnu større fokus på borgere i den erhvervsaktive alder, som på grund af sociale, sundhedsmæssige eller (manglende) faglige kompetencer er i risiko for at stå uden for arbejdsmarkedet.

Det er afgørende, at vi får skabt flere arbejdspladser og jobåbninger, som matcher de lediges kompetencer, og at vi skaber gode muligheder for at opkvalificere de ledige, så de matcher virksomhedernes behov. Dette kræver en mere virksomhedsrettet beskæftigelsesindsats med endnu større fokus på ordinære timer på både offentlige og private arbejdspladser.

Civilsamfundet skal herunder spille en større rolle og bidrage til at støtte og motivere ledige til beskæftigelse eller uddannelse - og dét at blive en del af et fællesskab, som ofte er en afgørende trædesten på borgerens vej ud af udsathed. Det er derfor meget vigtigt, at der etableres et endnu tættere samarbejde mellem kommunen og civilsamfundet/frivillige organisationer på dette område.

For at skabe positive forandringer skal vi samtidigt som kommune sikre én samlet tilgang på tværs af de kommunale velfærdsområder. Vi forpligter os i den forbindelse til altid at se på, hvad der er bedst ud fra en helhedsbetragtning - både fagligt og økonomisk.

For at skabe forandring skal der investeres i løsninger, som virker – både løsninger, hvor målet er hurtige resultater, men også løsninger, hvor resultaterne og effekterne først viser sig over tid. Med henblik herpå skal der udvikles en selvstændig investeringsstrategi, der skal bidrage til at finde de nødvendige midler til at realisere ambitionen om flere selvforsørgende borgere. Samtidigt skal der være tilsvarende fokus på at udvise rettidig omhu og nedlukke indsatser, hvor den ønskede effekt udebliver.

Mål

- Andelen af borgere på overførselsindkomst skal nedbringes væsentligt – med et særligt fokus på unge, der ikke er i beskæftigelse eller uddannelse
- Antallet af småjobs, andre CSR-jobs og praktikpladser både i private og offentlige virksomheder skal øges

Fokusområder

Ambitionen om flere selvforsørgende borgere skal realiseres gennem:

- En mere virksomhedsrettet beskæftigelsesindsats, herunder en styrket CSR-strategi for offentlige og private arbejdspladser
- Ungeløftet der skal styrke samskabelsen omkring de unge på tværs af forvaltningsområder og med eksterne aktører
- En styrket tværgående indsats, der understøtter mere helhedsorienterede løsninger på tværs af fagområder
- En målrettet investeringsstrategi i initiativer, der har effekt på både kort og længere sigt

Konkrete indsatser

I det følgende præsenteres en række indsatser inden for hvert af de fire fokusområder. Hvert fokusområde er beskrevet med afsæt i følgende overordnede inddeling:

- Indsatser, som kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer
- Indsatser, som forudsætter ekstra ressourcer og/eller omprioritering af eksisterende ressourcer

Det vil desuden fremgå, hvorvidt der er tale om igangværende indsatser, indsatser under udvikling eller nye indsatser samt tidsperspektivet og eventuelt økonomisk skøn for hver indsats.

En mere virksomhedsrettet beskæftigelsesindsats, herunder en styrket CSR-strategi for offentlige og private arbejdspladser

Indsatser, som kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer		
	Indsatser under udvikling	**Tidsperspektiv**
1	Udbredelse af småjobs i Randers Kommune som arbejdsplads med henblik på at øge antallet af småjobs og skabe flere indgange til arbejdsmarkedet for borgere.	Fortløbende.
	Igangværende indsatser	**Tidsperspektiv**
2	Strategisk samarbejde med kommunens erhvervsenhed med afsæt i princippet om én indgang for virksomhederne med henblik på at styrke kontakten til virksomheder og skabe flere beskæftigelsesmuligheder for borgere, og flere udgange med henblik på at øge kvaliteten af det enkelte match.	Fortløbende. Indsatsen er under implementering gennem oprettelsen af erhvervsenheden i Randers Kommune pr. 1. maj. Organisationen er på plads, og det nye samarbejde er ved at blive opbygget både intern i organisationen og med eksterne interessenter.
3	Styrket virksomhedsfokus som følge af Beskæftigelsesreformen. Derigennem forenkling i arbejdsform, beskæftigelsesfaglighed og bedre muligheder for individuelt tilrettelagte forløb samt øget fokus på effekt og resultater for borgere og virksomheder med henblik på at flere borgere opnår tilknytning til arbejdsmarkedet.	Beskæftigelsesreformen indeholder en omprioritering af den hidtidige indsats med styrket jobfokus. Første fase af beskæftigelsesreformen trådt kraft i første halvår af 2026 og er under implementering i JobRanders.

Indsatser, som forudsætter ekstra ressourcer og/eller omprioritering		
	Nye indsatser	**Økonomisk skøn og tidsperspektiv**
4	En styrket indsats for ukrainere uden arbejde med henblik på at understøtte hurtigere tilknytning til arbejdsmarkedet	En investeringsmodel er beskrevet i budgetmaterialet vedr. arbejdsmarkedsområdets

		investeringsplan 2027 (investeringsmodel 5). Modellen forventes at generere nettobesparelser i 2027 på 0,8 mio. kr. Indsatsen forventes at berøre ca. 60-70 borgere i det år projektet kører.
5	Samarbejde med Code of Care med henblik på at styrke samarbejdet med virksomhederne om flere jobåbninger. Code of Care er en nonprofitorganisation, der arbejder for at styrke beskæftigelsesmulighederne for mennesker med særlige arbejdsbehov og forskellige arbejdskapaciteter.	Initiativet forventes igangsat i 2027, og er beskrevet i budgetmaterialet. Samarbejdet forventes at skabe positive effekter i form af flere jobmuligheder. Der vil løbende blive fulgt op på samarbejdets resultater og effekter. Omkostningerne forventes at udgøre mellem 600.000 – 900.000 kr. årligt alt efter skalering.
6	Hjem og beskæftigelse til alle. Danske og internationale erfaringer viser, at det er afgørende, at borgere i udsathed har en bolig, der opleves som et hjem og et tilhørsforhold. Det skal også understøttes i borgerens liv uden for hjemmet gennem fx småjobs, så den enkelte oplever at have værdi i meningsfulde fællesskaber. I indsatsen skal der yderligere være en systematisk afdækning af, hvad hjemløsesituationen udspringer af og om arbejdsfællesskaber i højere grad kan bidrage til at forebygge hjemløshed.	Initiativet forventes igangsat i 2028. Forud for opstarten vil der blive udarbejdet en businesscase, hvor forventede økonomiske effekter vil blive beregnet ved hjælp af Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM). Initiativet forudsætter prioritering af ressourcer til indsats.
7	Styrket indsats for tilflyttere og nyledige. Videreudvikling af den tidlige intensive indsats Godt i Job med henblik på at styrke flere borgeres tilknytning til arbejdsmarkedet.	En investeringsmodel er beskrevet i budgetmaterialet vedr. arbejdsmarkedsområdets investeringsplan 2027 (investeringsmodel 4). Modellen forventes at generere nettobesparelser i 2027 på ca. 1,5 mio. kr. Indsatsen forventes at berøre 80-90 borgere i det år projektet kører.
8	Understøtte virksomheders behov for udenlandsk arbejdskraft gennem opkvalificering af sproglige og kulturelle kompetencer med henblik på at styrke borgeres tilknytning til arbejdsmarkedet.	Indsatsen kræver en nærmere afdækning ift. skalering og rammesætning. Indsatsen afdækkes i 2027 og forventes igangsat 2028.

Ungeløftet der skal styrke samskabelsen omkring de unge på tværs af forvaltningsområder og med eksterne aktører

Indsatser, som kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer		
	Nye indsatser	**Tidsperspektiv**
9	Styrke inddragelsen af unge i udviklingen af indsatser gennem en løbende dialogstruktur – inspireret af et ungeråd – hvor deltagerkredsen kan variere over tid med henblik på, at indsatser i højere grad tager afsæt i de unges behov og dermed bedre understøtter flere unges vej mod uddannelse og beskæftigelse. I inddragelsen af de unge undersøges mulighederne for ung-til-ung-støtte.	Initiativet vil have karakter af en serviceforbedring for unge. Der forventes ikke at være direkte økonomiske effekter inden for en 4-årig periode. Sekretariatsbetjening af et ungeråd vil kræve omprioritering af eller ekstra medarbejderressourcer i sekretariatet.
10	Ambition om etablering af TAMU i Randers med henblik på at styrke unges muligheder for at opnå tilknytning til uddannelse, beskæftigelse og meningsfulde fællesskaber. TAMU er et jobrettet uddannelsesforløb med jobgaranti for 18-30-årige, som ikke er i arbejde eller under uddannelse. TAMU har pt. syv centre i Danmark.	Afventer nærmere afklaring.
	Indsatser under udvikling	**Tidsperspektiv**
11	Etablering af Headspace Randers med henblik på at styrke den tidlige indsats for unge med mentale udfordringer og understøtte deres trivsel og tilknytning til uddannelse og beskæftigelse.	I budget 2026-2029 blev der bevilget 800.000 kr. årligt til etablering af Headspace i Randers. Headspace opstarter i 2. halvår 2026.
	Igangværende indsatser	**Tidsperspektiv**
12	Tværgående partnerskaber mellem kommune, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, civilsamfundsorganisationer og sundhedsvæsen med henblik på at understøtte sammenhængende indsatser og styrke unges progression mod uddannelse og beskæftigelse. Fx partnerskab med HUSRUM om administration af kommunens mentorkorps og brobygning mellem kommune og civilsamfundsaktører samt Sport for Fremtiden, der anvender sportens fællesskaber som løftestang for unge uden job og uddannelse.	Fortløbende. HUSRUM er finansieret til og med 2028. Sport for Fremtiden er finansieret til og med 2028.
13	Alle unge i JobRanders mødes med et jobrettet fokus, positive forventninger og en tilgang, hvor de som udgangspunkt betragtes som jobparate.	Fortløbende. Indsatsen flugter med intentionerne i beskæftigelsesformens om at arbejde mere jobrettet. Initiativet er

		som beskæftigelsesreformen derfor allerede under implementering.
14	Randers Kommune arbejder som arbejdsplads med målsætningen om at skabe 200 muligheder til unge med henblik på at øge unges deltagelse i småjobs, praktik og øvrige virksomhedsrettede indsatser og derigennem styrke deres tilknytning til uddannelse og beskæftigelse.	Fortløbende.
15	Etablering af et ungecenter pr. 1. september 2026 med henblik på at styrke en samlet og koordineret indsats for unge og understøtte deres vej mod uddannelse og beskæftigelse.	Etablering 1. september 2026.

Indsatser, som forudsætter <u>ekstra ressourcer og/eller omprioritering</u>		
	Nye indsatser	**Økonomisk skøn og tidsperspektiv**
16	Afsøgning af muligheder for forlængelse af fritidsjobindsatsen "Talents of Tomorrow" med henblik på at styrke unges deltagelse i fritidsjob og derigennem øge deres tilknytning til uddannelse og beskæftigelse. Indsatsen er et samarbejde mellem Randers Kommune, Bysekretariatet og Randers FC. Indsatsen drives af Randers FC, der hjælper unge i alderen 14-17 år i fritidsjob via et håndholdt forløb. Finansieringen udløber ultimo 2026.	Social- og arbejdsmarkedsudvalget har sendt et bevillingsønske til budget 2027-2030 på ca. 800.000 årligt til medfinansiering i 2027 og 2028 til videreførelse af Talents of Tomorrow.
17	I sammenhæng med Talents of Tomorrow skal der være et styrket fokus på tidlige og forebyggende indsatser i samarbejde med bl.a. udskolingen med henblik på at understøtte unges vej mod uddannelse og beskæftigelse.	Indsatsen afdækkes i 2027 og forventes igangsat 2028.
18	Ungeløftet i Uniform. Indsatsen adresserer både en social og en sikkerhedspolitisk udfordring. Ved at aktivere unge uden for arbejde og uddannelse i retning af totalforsvaret og relaterede funktioner kan samfundet reducere udgifter til forsørgelse, styrke lokal tryghed og samtidig være et bidrag til at opbygge den nødvendige kapacitet til Danmarks sikkerhed og beredskab.	Indsatsen afdækkes i 2027 og forventes igangsat 2028.
19	Mulighed for på sigt at undersøge potentialet i indsatsen "Try Out RGF" med afsæt i erfaringerne fra indsatsen Sport for Fremtiden. "Try Out RGF" er inspireret af TRY OUT i Aalborg og Aarhus kommuner, og udspringer af et behov for at bygge bro mellem unge og de fællesskaber, der findes i	I løbet af 2027 vil potentialet i Try Out RGF blive undersøgt med afsæt i erfaringerne fra Sport for Fremtiden. Hvis indsatsen vurderes at have et lovende potentiale, vil der

	foreningslivet, kulturlivet og civilsamfundet lokalt i kommunen. Formålet er at skabe et miljø, hvor unge kan afprøve aktiviteter uden krav om præstation eller forpligtelse. Når unge får mulighed for at deltage i trygge aktiviteter, styrkes deres trivsel, selvtillid og sociale kompetencer, hvilket kan være et første skridt mod uddannelse, job og et mere aktivt ungdomsliv.	efterfølgende blive udarbejdet en økonomisk vurdering af indsatsen.
	Indsatser under udvikling	**Økonomisk skøn og tidsperspektiv**
20	Dialog med Den Sociale Investeringsfond om udvikling af investeringsprojekt for Ungeløftets målgruppe med henblik på at styrke unges progression mod uddannelse og beskæftigelse.	Investeringsprojekt med ekstern finansiering fra DSI. Beløbet er under afklaring. Tidsperspektivet forventes at være fra 2027 og omkring 5 år frem.

En styrket tværgående indsats, der understøtter mere helhedsorienterede løsninger på tværs af fagområder

Indsatser, som kan gennemføres inden for <u>eksisterende</u> økonomiske rammer		
	Under udvikling	**Tidsperspektiv**
21	Tværgående job- og mestringsteams mellem socialområdet og arbejdsmarkedsområdet med henblik på at styrke koordineringen af indsatsen og sikre mere sammenhængende borgerforløb.	Træder i kraft pr. 1. september 2026.
	Igangværende indsatser	**Tidsperspektiv**
22	Borgernes indgang (kanalstrategi) – en samlet og koordineret adgang til kommunens beskæftigelsesindsats med henblik på at styrke borgernes overblik og sikre hurtigere og mere sammenhængende hjælp.	Initiativer er igangværende og forventes fuldt implementeret ultimo 2027.

Indsatser, som forudsætter <u>ekstra ressourcer og/eller omprioritering</u>		
	Nye indsatser	**Økonomisk skøn og tidsperspektiv**
23	Afsøgning af mulighed for at udvikle investeringsprojekt målrettet udsatte familier med inspiration fra Opgang til Opgang og som videreudvikling af erfaringerne fra "Job til Mor" med henblik på at styrke udsatte familiers samlede trivsel og øge tilknytningen til arbejdsmarkedet.	En investeringsmodel er beskrevet i budgetmaterialet vedr. arbejdsmarkedsområdets investeringsplan 2027 (investeringsmodel 3). Modellen forventes at generere nettoudgifter i 2027 på 600.000 kr. I 2028 og resten af projektperioden

		forventes projektet at genere et mindre overskud.
24	Mulighed for at arbejde med "Lokalløft" hvor lokale offentlige institutioner, virksomheder og civilsamfund i et nærområde går sammen om at styrke området og løse konkrete udfordringer med henblik på at styrke lokalområdet som helhed.	Indsatsen afdækkes i 2027 og forventes igangsat 2028. I forbindelse med at indsatsen afdækkes vil ressourcerne til opstart og drift blive beskrevet.
25	Et styrket samarbejde med virksomheder og civilsamfund om borgere over 30 år med inspiration fra tilgangen i Ungeløftet.	Indsatsen afdækkes i 2027 og forventes igangsat 2028.
	Indsatser under udvikling	**Økonomisk skøn og tidsperspektiv**
26	Udvikling af en særlig indsats for udsatte borgere på kontanthjælp med henblik på at styrke borgernes mestring, motivation og retning, så de kan deltage stabilt i en virksomhedsrettet indsats, praktik eller job. Indsatsen indeholder en kortlægning af borgerens konkrete barrierer for beskæftigelse samt iværksættelse af tiltag på tværs af forvaltninger med henblik på at øge mestring. Forløbet tilrettelægges fleksibelt og kan indeholde deltagelse i åbne holdforløb på social- eller sundhedsområdet, øvebaner eller forløb i virksomheder. I forbindelse med udvikling af indsatsen undersøges muligheden for at udvide "Åben Vejledning" på tværs af social- og arbejdsmarkedsområdet med deltagelse fra sundhedsområdet med henblik på at styrke den tværgående indsats og sikre en mere helhedsorienteret tilgang til borgerne.	Udvalgsønske om indsats for de udsatte beskrevet i materialet til Budget 2027: Helhedsorienteret indsats på tværs af arbejdsmarked, sundhed og social.

En målrettet investeringsstrategi i initiativer, der har effekt på både kort og længere sigt

På arbejdsmarkedsområdet er det ofte muligt at finansiere indsatser med sparede fremtidige overførselsudgifter. Sådanne konstruktioner kaldes under et investeringsmodeller. Når investerings-modellerne lykkes, er de sparede overførselsudgifter større end omkostningerne ved at afholde indsatsen. Er omkostningerne til indsatsen derimod højere end de sparede overførselsudgifter, vil indsatsen kræve medfinansiering. Enten via omprioritering af eksisterende indsatsmidler eller prioritering af nye indsatsmidler. Dertil er det væsentligt at holde sig for øje, at indsatser også genererer ekstra træk på administrative ressourcer til visitering, controlling, opfølgning og evaluering. Det betyder i praksis, at der skal indarbejdes overhead i budgetlægningen af indsatserne. Det gælder både internt finansierede og eksternt finansierede projekter.

Nedenfor beskrives udvalgte igangværende investeringsmodeller, investeringsmodeller under udvikling samt forslag til nye investeringsmodeller.

Indsatser, som kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer		
	Indsatser under udvikling	**Tidsperspektiv**
27	En sygefraværsindsats målrettet konkrete kommunale arbejdspladser på socialområdet med højt sygefravær med henblik på at reducere og forebygge sygefravær og understøtte hurtigere tilbagevenden til arbejde.	En investeringsmodel er beskrevet i budgetmaterialet vedr. arbejdsmarkedsområdets investeringsplan 2027 (investeringsmodel 2). Investeringsmodellen kører i 2027-2029 og forventes at generere sparrede vikarudgifter i projektperioden på 0,1-0,2 mio. kr. årligt (netto).
	Igangværende indsatser	**Tidsperspektiv**
28	”Job til Mor” er en tværfaglig effektinvestering, der har til formål at få mødre på kontanthjælp i beskæftigelse og samtidig reducere børnenes skolefravær. Investeringen er finansieret af Den Sociale Kapitalfond, og indsatsperioden er 2025-2028 med efterfølgende efterværnsperiode.	2025-2028. Efterværns- og evalueringsperiode slutter i 2032.
29	Investeringsprojekt målrettet stresssygemeldte borgere med henblik på at forebygge langvarig stress. Investeringen er finansieret af Den Sociale Investeringsfond, Trygfonden og Bispebjerg Hospital (igangsættes i fjerde kvartal 2026).	2026 til 2028.

Indsatser, som forudsætter ekstra ressourcer og/eller omprioritering		
	Nye indsatser	**Økonomisk skøn og tidsperspektiv**
30	Forebyggende indsatser for borgere med sociale og sundhedsmæssige udfordringer i samarbejde med virksomheder i form af en tidlig dialog på sygedagpengeområdet i de første uger af fraværet, med henblik på at styrke tilknytningen til arbejdsmarkedet.	Mulighederne skal afdækkes.
31	Investeringsprojekt målrettet enlige mænd uden job og netværk med henblik på at styrke deres sociale tilknytning i fællesskaber og deltagelse på arbejdsmarkedet.	En investeringsmodel er beskrevet i budgetmaterialet vedr. arbejdsmarkedsområdets investeringsplan 2027 (investeringsmodel 1). Investeringsmodellen kører 2027 og forventes at generere sparrede overførselsudgifter på 0,5 mio. kr. (netto) i projektperioden.

4	En styrket indsats for ukrainere uden arbejde med henblik på at understøtte hurtigere tilknytning til arbejdsmarkedet.	Se indsats nr. 4 under fokusområde ”En mere virksomhedsrettet beskæftigelsesindsats”.
16	Afsøge muligheder for investering i forlængelse af fritidsjobindsatsen ”Talents of Tomorrow”.	Se indsats nr. 16 under fokusområde ”Ungeløftet”.
24	Afsøge mulighed for at udvikle investeringsprojekt målrettet udsatte familier med inspiration fra Opgang til Opgang.	Se indsats nr. 24 under fokusområde ”En styrket tværgående indsats”.
	Indsatser under udvikling	**Økonomisk skøn og tidsperspektiv**
20	Dialog med Den Sociale Investeringsfond om udvikling af investeringsprojekt for Ungeløftets målgruppe	Se indsats nr. 20 under fokusområde ”Ungeløftet”.
32	Investeringsprojekt finansieret af Den Sociale Investeringsfond målrettet aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere med psykisk/social sårbarhed. I projektet vil en mestringsindsats i hjemmet blive kombineret med en hurtig virksomhedsrettet indsats med henblik på at styrke deltagelsen i virksomhedsrettede forløb og forkorte vejen til varig beskæftigelse eller uddannelse.	Investeringsprojekt med ekstern finansiering fra DSI. Beløbet er under afklaring. Tidsperspektivet forventes at være fra 2027 og omkring 3-5 år frem.
33	Afdække mulighederne for at fortsætte samarbejdet med Social Sundhed (udløber i 2026) som via frivillige kræfter ledsager socialt sårbare mennesker til deres aftaler i sundhedsvæsenet. Projektet er indgået sammen med Norddjurs Kommune og Region Midtjylland.	Afdækkes yderligere med de øvrige aktører i projektet. Den anslåede årlige udgift er 700.000 kr. årligt og en mulig forlængelse forventes at vare minimum 2 år.

Oversigt over tidsperspektiv

Indsatser markeret med blå kræver ekstra ressourcer.

Nye indsatser	2027	2028	2029
4: En styrket indsats for ukrainere uden arbejde			
5: Code of Care			
6: Hjem og beskæftigelse til alle			
7: Styrket indsats for tilflyttere og nyledige			
8: Understøtte virksomheders behov for udenlandsk arbejdskraft			
9: Styrke inddragelsen af unge			
10: Ambition om etablering af TAMU i Randers			
16: Mulig forlængelse af fritidsjobindsatsen ”Talents of Tomorrow”			
17: Styrket fokus på tidlige og forebyggende indsatser i samarbejde med fx udskolingen			
18: Ungeløftet i Uniform			

19: Afsøgning af potentiale i Try Out RGF			
23: Muligt investeringsprojekt målrettet udsatte familier med inspiration fra Opgang til Opgang			
24: Mulighed for at arbejde med "Lokalløft" med henblik på at styrke lokalområder			
25: Et styrket samarbejde med virksomheder og civilsamfund om borgere over 30 år			
30: Forebyggende indsatser for borgere med sociale og sundhedsmæssige udfordringer i form af tidlig dialog på sygedagpengeområdet			
31: Investeringsprojekt målrettet enlige mænd uden job og netværk			
Indsatser under udvikling			
1: Udbredelse af småjobs			
11: Etablering af Headspace Randers			
20: Udvikling af investeringsprojekt for Ungeløftets målgruppe			
21: Tværgående job- og mestringsteams mellem social- og arbejdsmarkedsområdet			
22: Borgernes indgang (kanalstrategi)			
26: Udvikling af en særlig indsats for udsatte borgere på kontanthjælp			
27: Sygefraværsindsats målrettet kommunale arbejdspladser på socialområdet			
32: Investeringsprojekt målrettet aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere			
33: Afdække mulighederne for at fortsætte samarbejdet med Social Sundhed			
Igangværende indsatser			
2: Strategisk samarbejde med erhvervsenhed			
3: Styrket virksomhedsfokus som følge af beskæftigelsesreformen			
12: Tværgående partnerskaber mellem kommune, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, civilsamfundsorganisationer og sundhedsvæsen			
13: Alle unge i JobRanders mødes med et jobrettet fokus			
14: Randers Kommune skal som arbejdsplads skabe 200 muligheder til unge			
15: Etablering af ungecenter			
28: Job til Mor			
29: Investeringsprojekt målrettet stresssygemeldte borgere			

Tværgående indsatser

Foruden de indsatser, som er medtaget i denne udmøntningsplan, forventes en række konkrete indsatser fra de fire øvrige udmøntningsplaner også at have positiv effekt på målsætningen om 'Flere selvforsørgende borgere'. Det gælder i særlig grad følgende:

Udmøntningsplan - 'Øget sundhed og trivsel'

- Styrket brobygning for sårbare borgere til civilsamfundet
- Udvidelse af Fritid for alle
- Sport for Fremtiden
- Mestring gennem idræt

Udmøntningsplan - 'Flere børn og unge i udsatte positioner skal løftes'

- Anderledes udskolingsformer
- Uvisiteret indsats for unge til og med 25 år (MyWay)
- Et fælles fagligt fokus på mestring
- Styrket fraværsindsats

Udmøntningsplan - 'En mere erhvervsvenlig kommune og flere arbejdspladser'

- Forsvaret til Randers
- Etablering af 'Fast-track' erhvervsservice
- Etablering af nyt Midtby-forum

Udmøntningsplan - 'Attraktiv bosætningskommune og boliger i bedre kvalitet'

- Områdefornyelse som middel til at løfte Randers by

De grundlæggende forudsætninger

Byrådet har med godkendelsen af fem pejlemærker i beskæftigelsesindsatsen allerede sat en klar retning for arbejdet med 'Flere selvforsørgende borgere'. Pejlemærkerne omfatter en individuel og inddragende indsats, job eller uddannelse først, en koordineret indsats, stærke partnerskaber med virksomheder og civilsamfund samt indsatser baseret på effekt og viden. En uddybende beskrivelse af pejlemærkerne i beskæftigelsesindsatsen kan findes i sag 173 fra byrådsmødet den 26. maj 2026.

Det kan i forlængelse af sidstnævnte pejlemærke om effekt og viden fremhæves, at der i udmøntningsplanen løbende er fokus på - så vidt muligt - at basere indsatser på (evidensbaseret) viden om effekt. Forvaltningen anvender derfor bl.a. data både i udviklingen af indsatser og i arbejdet med at følge op på deres effekter. Det er dog ikke alle indsatser, hvor effekten kan måles, men der fremlægges alene indsatser i udmøntningsplanen, som forvaltningen vurderer, vil have en effekt.

I det følgende beskrives i overordnede træk, hvordan udmøntningsplanen understøtter og inddrager de fire grundlæggende forudsætninger, som er fastlagt i den strategiske plan.

Inddragelse af borgere og virksomheder

Borgere og virksomheder inddrages tidligere i processen – blandt andet gennem en form for "ungeråd" samt CSR- og partnerskabsnetværk – med henblik på at udvikle indsatser i tæt samspil med praksis frem for som efterfølgende høringer. Uddannelsessamarbejdet inddrages ligeledes aktivt og bidrager til den strategiske udvikling af fælles indsatser. Derudover arbejdes der i regi af beskæftigelsesreformen med løbende borger- og virksomhedstilfredshedsundersøgelser, som styrker viden om oplevede kvalitet og bidrager til den løbende udvikling af indsatserne. Der arbejdes desuden med at skabe tydelighed om rammerne for inddragelse, så processen opleves gennemsigtig og meningsfuld for de involverede, ligesom der arbejdes med at udvikle et kodeks for god borgerbetjening.

Et aktivt civilsamfund

Samarbejdet med civilsamfundet styrkes gennem en mere koordineret tilgang, hvor civilsamfundsaktører i højere grad inddrages i beskæftigelsesindsatsen, og hvor deres tilbud mere systematisk bringes i spil i samarbejdet med borgerne. Dette understøttes blandt andet gennem et tættere samarbejde og en styrket indsats for at koble borgere til relevante tilbud. Her kan fremhæves forvaltningens samarbejde med organisationen HUSRUM.

En stærk intern organisering, som kan understøtte en koordineret, tværgående og helhedsorienteret indsats

Den interne organisering styrkes i forbindelse med forvaltningens omorganisering, der træder i kraft 1. september 2026. Der er fokus på at styrke det tværgående samarbejde mellem social-, og arbejdsmarkedsområdet, blandt andet gennem etablering af fællesteams på tværs af områderne. Derudover etableres et ungecenter som led i en mere sammenhængende ungeindsats. Samtidig er der fokus på at styrke en fælles tværgående tilgang og et fælles sprog på tværs af fagområder med henblik på at styrke forståelsen af regler og vilkår. Sammen med blandt andet initiativet om "Borgernes indgang" skal dette bidrage til, at borgere i højere grad oplever kommunen som én samlet indgang med koordinerede og sammenhængende forløb. Derudover samarbejder forvaltningen tæt med den nye erhvervsenhed med et særligt fokus på at sikre en koordineret og sammenhængende virksomhedsservice. I forlængelse heraf arbejdes der i løbet af 2026 med at revurdere kommunens mødestruktur for samarbejdet med erhvervslivet.

En proaktiv og strategisk indsats for at sikre mere ekstern finansiering

Forvaltningen arbejder proaktivt og systematisk med at udvikle investeringsprojekter med et fokus på at sikre mere ekstern finansiering. Forvaltningens samarbejde med Den Sociale Investeringsfond kan her fremhæves og har indtil videre affødt ét igangværende investeringsprojekt og yderligere to investeringsprojekter under udvikling. Gennem dette samarbejde har forvaltningen styrket egne kompetencer i at udvikle sociale effektinvesteringer med en ekstern investor. Forvaltningen samarbejder desuden med Aalborg Universitet om at udvikle og kvalificere indsatser for unge, herunder også med fokus på at sikre ekstern finansiering. Samlet set bidrager dette til at muliggøre indsatser, som ellers ikke ville kunne realiseres, og dermed understøtte, at flere borgere bliver selvforsørgende i Randers Kommune.

Figur 1. Social og Arbejdsmarkeds interessenter

Udmøntningsplan - En mere erhvervsvenlig kommune og flere arbejdspladser

Hovedansvarligt fagudvalg: Erhvervs- og planudvalg

Indledning

For at realisere 'Fremtidens Randers Kommune' er det afgørende, at flere borgere i Randers Kommune kommer i beskæftigelse, og det forudsætter flere arbejdspladser – både offentlige og private arbejdspladser.

Kommunen vil styrke erhvervsudviklingen ved at skabe mere erhvervsvenlige rammevilkår og tilbyde en mere opsøgende og behovsorienteret virksomhedsservice.

Der laves en ny organisering med én samlet indgang for virksomheder i form af en stærk erhvervsafdeling, som skal sikre hurtig, koordineret og målrettet service samt arbejde aktivt med at tiltrække nye virksomheder. Samtidig skal samarbejdet med erhvervslivet baseres på fælles strategiske pejlemærker.

For at øge beskæftigelsen skal der skabes flere private arbejdspladser blandt andet ved at udnytte de erhvervspotentialer Randers Kommune allerede besidder, så både etablerede og nye virksomheder ønsker at udvikle sig i Randers Kommune. Derudover skal kommunen arbejde for at tiltrække flere offentlige arbejdspladser, især hvor der kan opstå positive effekter for det lokale erhvervsliv.

Fokusområder og mål

Fokusområder

- Én indgang for virksomhederne til kommunen.
- Strategiske pejlemærker for erhvervssamarbejdet og en plan for udmøntning af disse.
- Uddelegering af kompetence til forvaltningen på relevante områder mhp. at øge tempoet i kommunens erhvervsservice.
- En selvstændig strategi og handleplan for øget turisme, herunder med fokus på at udvikle nye turistattraktioner og udnytte mulighederne i regi af Grøn Trepart.
- En strategisk tilgang og interessevaretagelse i forhold til mulighederne for at tiltrække flere offentlige arbejdspladser til kommunen – herunder arbejdet med 'Forsvaret tilbage til Randers'.

Mål

- Antallet af arbejdspladser skal stige.
- Antallet af virksomheder i Randers Kommune skal stige.
- Antallet af større virksomheder skal øges (virksomheder med mere end 250 medarbejdere).
- Randers Kommune skal opfattes og være kendt som en erhvervsvenlig kommune.
- Kommunens samlede beskæftigelsesfrekvens skal øges.

UDKAST

Konkrete indsatser

For at realisere ambitionen om, at Randers skal være kendt som en erhvervsvenlig, konkurrencedygtig og stærk erhvervskommune med flere arbejdspladser, gennemføres en række konkrete indsatser. Indsatserne skal styrke erhvervsrammevilkårene og understøtte erhvervsudvikling samt en tæt dialog og et stærkt samarbejde med det lokale erhvervsliv.

Indsatserne er nedenfor organiseret under en række fokusområder og kategoriseret ud fra to perspektiver:

1. **Status**: Hvilken udviklingsfase indsatsen befinder sig i: ”Igangværende”, ”Under udvikling” eller ”Idéer til nye initiativer”.

2. **Økonomi**: Om indsatsen kan gennemføres inden for den eksisterende økonomiske ramme, eller om den kræver tilførsel af ekstra ressourcer og/eller omprioritering.

Fokusområde: Én indgang for virksomhederne til kommunen

Indsats	Status	Økonomi
Der etableres **én samlet erhvervsenhed**; Randers Kommune Erhverv.	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Der ansættes en **erhvervsdirektør**, som også er formand for nyt Midtbyforum.	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Et **erhvervshus** er under etablering i midtbyen og skal videreudvikles så virksomheder og samarbejdspartnere finder det naturligt at besøge erhvervshuset mhp. at bruge huset som én analog indgang til erhverv i Randers Kommune.	Under udvikling	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Videreudvikling af website/online platform/Ai som **digital indgang/understøttelse** af én samlet indgang for virksomheder.	Under udvikling	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme (Hvis ambitionsniveauet øges mere end forventet kan det kræve ekstra ressourcer)
Der oprettes et **velkomstteam og velkomstprogram** (onboarding) for nye virksomheder flyttet til kommunen – herunder til deres medarbejdere if. bosætning, jobs, uddannelse, kultur, netværk m.m. Tilsvarende **onboarding** tilbydes virksomheder med **international arbejdskraft** – herunder til medarbejdernes ægtefæller for fastholdelse af arbejdskraft.	Under udvikling	Første del kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme, hvorimod onboarding-tilbud til virksomheder med **international arbejdskraft** vil kræve tilførsel af ekstra ressourcer og/eller omprioritering for 0,25 mio. kr.

UDKAST

Fokusområde: Strategiske pejlemærker og plan for erhvervssamarbejde

Indsats	Status	Økonomi
Afholdelse af **dialogmøder i Key Account Manager (KAM)-struktur** med virksomheder for at sikre fastholdelse samt løbende behovsafklaring if. vækst og udvikling for kobling til samarbejdspartnere. Herunder exit-samtaler med virksomheder som er flyttet fra kommunen for tilpasning af indsatsen.	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme (Fremtidigt ressourcetræk skal dog vurderes)
Etablering af nyt **Midtbyforum** på tværs af Cityforeningen, Business Randers, Dansk Erhverv og Randers Kommune med erhvervsdirektøren som formand. Midtbyforum har ansvaret for dialog og prioritering af konkrete indsatser i midtbyen. Udarbejdelsen af bl.a. den fysiske midtbyplan koordineres derfor løbende med Midtbyforummets aktiviteter. Midtbyforum involverer øvrige aktører i dialogen om mulige tiltag.	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Strategisk samarbejde med **JobRanders**, Social og arbejdsmarked om virksomhedsrettede indsatser for at sikre jobs og udvikle arbejdspladser. Herunder **CSR-strategi** og partnerskaber med virksomheder om CSR-jobs.	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Styrkelse af samarbejdsaftaler med centrale aktører som Erhvervshus Midtjylland, DAMRC, Business Randers, VisitAarhus, Business Region Aarhus og uddannelsesinstitutioner. Der skal konkret arbejdes med etablering af et **erhvervspartnerskab på tværs** for et samlet set stærkere værditilbud til erhvervslivet.	Under udvikling	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Realisering af **erhvervsudviklings-potentialer** i relation til **CO2-lagring** i Randers Kommune. Konkret gennemføres test af om lokale virksomheder kunne være interesseret i at blive klogere på og evt. byde ind på forretningsmuligheder i relation til CO2-lagring (arrangement). Derefter arbejdes videre med	Under udvikling	Vil i første omgang forsøges gennemført indenfor eksisterende økonomisk ramme - MEN - hvis potentialerne, interessen og ambitionerne er til f.eks. udvikling af en erhvervspark, vil vi være offensive og der vil evt. skulle investeres i et organisatorisk set-up, en udviklingsøkonomi og en selvstændig

UDKAST

ambitionsniveau for realisering af potentialerne.		markedsføringskanal/eller website. (En investering i en sådan form for erhvervspark- og udviklingsenhed vil kræve tilførsel af ekstra ressourcer og/eller omprioritering for mellem 8-10 mio. kr. over de første 3 år. Denne enhed kan med fordel få sin egen identitet, (projekt)ledelse, bestyrelse og mandat. En del af eventuelle udviklingsaktiviteter kan formentligt søges finansieret via EU, fonde, statslige programmer og private partnere).
Branding og synlighed som erhvervskommune med etablering af en **tydelig erhvervsprofil**. Herunder udvikling af fælles erhvervsfortælling, målrettet markedsføring samt synliggørelse af lokale virksomheder og cases.	Under udvikling	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Tættere samarbejde med **uddannelsesinstitutioner** – herunder udvikling af **strategiske partnerskaber**.	Under udvikling	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Advisory Board med lokale virksomheder, som Erhvervsdirektør løbende har drøftelser med i forhold til udvikling af erhvervsindsatsen.	Under udvikling	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Et løbende, dynamisk overblik over **ledige erhvervsgrunde** og tomme erhvervslejemål. Under hensyntagen til kortlægning af erhvervspotentialer.	Idéer til nye initiativer	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Input til strategi for **opkøb af erhvervsjord** i Randers Kommune. (Hvorfor og) hvilke arealer og områder skal udpeges, lokalplanlægges og måske opkøbes af Randers Kommune for at imødekomme fremtidig efterspørgsel på erhvervsjord. (Kræver måske et opdateret datagrundlag, analyser og vurderinger)	Idéer til nye initiativer	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Afdække mulighederne for samarbejde med eksterne leverandører af relevante **analyser og data** if. prognoser og etablering af validt strategisk beslutningsgrundlag for erhvervsrettede indsatser.	Idéer til nye initiativer	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme

UDKAST

Etablering af **investeringsfremmespor**. Konkret skal der udarbejdes analyse og plan herfor – herunder strategisk indsats for styrket samarbejde med Invest in Denmark og CDEU.	Idéer til nye initiativer	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Målrettet **tiltrækningsstrategi** for virksomheder i udvalgte brancher. Herunder proaktiv opsøgende indsats overfor virksomheder, hvilket kræver ekstra ressourcer.	Idéer til nye initiativer	0,5 mio. kr.
Igangsættelse af strategisk analyse af mulighederne for **erhvervsudvikling i landdistrikter i Randers Kommune.**	Idéer til nye initiativer	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Afholdelse af en årlig **Erhvervskonference** for alle virksomheder i Randers Kommune med inddragelse af interessenter, uddannelsesinstitutioner og aktuelle eksterne indlægs- og foredragsholdere. Formål er vidensdeling, kompetenceudvikling, netværk, samarbejde og eksponering for understøttelse af virksomhedernes udvikling og vækst.	Idéer til nye initiativer	0,5 mio. kr.
Erhvervslokaliseringsstrategi – realisering og udmøntning via **udvikling af værktøj til** at **vurdere**, hvilke **virksomheder** der med fordel kan **etablere sig** forskellige steder i Randers Kommune. Det under hensyntagen til antal arbejdspladser, vækstpotentialer, nærhed til infrastruktur, energikilder og behov for at være tæt på andre virksomheder i egen værdikæde. En del af udviklingen kan være en konkret analyse af mulighederne for etablering af HUBS/erhvervsklynger med understøttelse af fælles værdikæder og synergier.	Idéer til nye initiativer	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme

Fokusområde: Uddelegering af kompetence til forvaltningen

Indsats	Status	Økonomi
Kompetenceudvikling af medarbejdere for koordineret indsats og kontakt til virksomheder. Konkret er der igangsat forløb med jobkonsulenter i JobRanders som også har opsøgende kontakt til virksomheder.	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme

UDKAST

Etablering af **'Fast-track'** erhvervsservice. Konkret skal der samarbejdes om servicekultur, styrket tværgående koordinering og uddelegering af kompetence.	Under udvikling	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme (dog afhængig af ressourcetræk i primært UMT)

☐ Fokusområde: Øget turisme med fokus på at udvikle nye turistattraktioner og udnytte mulighederne i regi af Grøn Trepart

Indsats	Status	Økonomi
Det strategiske samarbejde med **VisitAarhus** videreudvikles og der arbejdes med særlige **tilkøb**, der styrker Randers profilen. Konkret påtænkes at **gæsteserviceindsatsen** udvikles således at Randers, og de mange gode tilbud bliver kommunikeret bredt og klart ud med en klar Randersvinkel via fysiske materialer direkte til gæsterne, der besøger Randers, online platforme, telefonisk og mail kontakt til turister, chatbots mv. **Rethinker** indsatsen bibeholdes og videreudvikles. Rethinker, Frivilligværket og Fødekæden samles under et hus i Underværket og samler flere indsatser omkring frivillighed og fællesskab.	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Møder, Mennesker og Mikrostyrker igangsættelse af projekt via VisitAarhus med blandt andet fokus på **tiltrækning af erhvervskonferencer** mv. med baggrund i kommunens styrkepositioner. Konkret kortlægges kommunens styrkepositioner og det tilhørende erhverv inddrages med fokus på at tiltrække flere konferencer inden for deres felt. "Mennesker" referer til en konkret indsats omkring at bruge **turismen som løftestang til jobskabelse**	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Rekreative cykelforbindelser projekt under VisitAarhus med fokus på at samle og synliggøre cykelstierne til gavn for de	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme

UDKAST

mange turister, der ønsker en cykelferie i Randers. Konkret synliggøres kommunes cykelstier på GIS-kort mv. således det kan trækkes ind i kanaler målrettet turister.		
Udarbejdelse af en **Strategisk-Fysisk Udviklingsplan** for Naturpark Randers Fjord herunder udvikling af kernefortælling, en tydelig fysisk og visuel identitet samt afklaring af potentialerne for erhvervsudvikling og en differentieret overnatningskapacitet i Udbyhøj, Mellerup og Uggelhuse (som en del af Udviklingsplan Jyllands Østkyst). Realiseret ultimo 2026 **Realisering** af udvalgte konkrete indsatser udpeget i udviklingsplanen	Under udvikling Idéer til nye initiativer	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme Skal have tilført midler hertil via budgetforhandlingerne i 2027 afhængigt, hvilke konkrete initiativer, der ønskes realiseret.
Udvikling og etablering af nationalt center for biodiversitet i Randers - **Biosfæren** Konkret skal der findes midler til realiseringen af selve besøgscenteret, **biobanken** skal realiseres samtidig med indsatserne på tværs for bevaring af biodiversitet skal understøttes. Herunder skal relationerne med samarbejdspartnere, videninstitutioner mv. videreudvikles og projektet skal synliggøres.	Under udvikling	Randers Kommune bidrager med konsulenthjælp til projektledelse samt grund og bygninger til selve projektet (det gamle jernstøberi). Biosfæren forudsættes herudover realiseret via finansiering fra fonde samt en mulig finanslovsbevilling til en national biobank. Driften sikres via besøgende, salg af ydelser mv.
Randers Kommune deltager aktivt ind i **Gudenåsamarbejdet,** et tværkommunalt samarbejde med alle Gudenå kommunerne repræsenteret**.** Gudenåsamarbejdet har fokus på de rekreative oplevelser langs og på Gudenå. Randers Kommune ønsker at huse **Gudenåsamarbejdets sekretariat** fra 2027 med henblik på at styrke samarbejdet	Igangværende Idéer til nye initiativer	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Deltagelse i **Riverfisher** et tværkommunalt samarbejde med fokus på promovering og udvikling af de unikke sportsfiskeoplevelser langs de jyske vandløb.	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Udvikling af overnatningstilbuddet i Randers, så der opnås en **differentieret overnatningskapacitet** tilpasset de målgrupper, der besøger Randers. Herunder skal der udarbejdes analyser og	Idéer til nye initiativer	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme

UDKAST

færdige materialer til tiltrækning af investorer indenfor hotel of sommerhuse.		
Udvikling af **konkrete oplevelsespakker** tilpasset målgrupperne, der besøger Randers. Oplevelsespakkerne skal være synlig året rundt men særligt i forbindelse med Ferie-for-alle messen skal der ligge pakker klar. Konkret skal overnatningsaktørerne kobles med oplevelsestilbuddene, således det bliver nemt for gæsterne at vælge at komme til Randers. Tilbuddene skal understøttes af et digitalt univers, der synliggør, hvor skal du overnatte, og hvad skal ud opleve, hvis du for eksempel er børnefamilie på besøg i Randers	Under udvikling	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme.

☐ Fokusområde: Strategisk tilgang og interessevaretagelse for tiltrækning af offentlige arbejdspladser – herunder 'Forsvaret til Randers'.

Indsats	Status	Økonomi
Løbende overvågning af nationale og regionale **politiske udmeldinger** vedr. investeringer i forsvar.	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Indgå i dialoger med relevante **beslutningstagere** for at fremme Randers som attraktiv lokation for offentlige arbejdspladser.	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Sekretariatsbetjening og facilitering af **Forsvars-taskforce** og arbejdsgruppe, der løbende betjenes som en del af en organisering, der kan realisere potentialet i at tiltrække offentlige arbejdspladser og skabe afsætningsmuligheder for det lokale erhvervsliv i forsvarsindustrien.	Igangværende	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme
Yderligere indsatser for at få 'Forsvaret til Randers'	Under udvikling	(kræver evt. projektmidler, analyser, interessevaretagelsesindsats)
Lave samarbejdsaftaler med Business Region Aarhus og andre relevante aktører for at tiltrække offentlige arbejdspladser.	Under udvikling	Kan gennemføres indenfor eksisterende økonomisk ramme

UDKAST

Tværgående indsatser

Foruden de indsatser, som er medtaget i denne udmøntningsplan, forventes en række konkrete indsatser fra de øvrige udmøntningsplaner også at have positiv effekt på målsætningen om ''En mere erhvervsvenlig kommune og flere arbejdspladser'. Det gælder i særlig grad følgende:

Udmøntningsplan - 'Flere børn og unge i udsatte positioner skal løftes'

- Styrket samarbejde på tværs
- Udvikling af målrettede tilbud til unge med svag tilknytning til uddannelse og arbejdsmarkedet i samarbejde med erhvervslivet

Udmøntningsplan - 'Flere selvforsørgende borgere'

- Styrket virksomhedsfokus (mhp. at kunne imødekomme lokale virksomheders behov for arbejdskraft).
- Strategisk samarbejde med kommunens erhvervsenhed med afsæt i princippet om én indgang for virksomhederne med henblik på at styrke kontakten til virksomheder og skabe flere beskæftigelsesmuligheder for borgere.
- Styrket virksomhedsfokus som følge af Beskæftigelsesreformen (mhp. at kunne imødekomme lokale virksomheders behov for arbejdskraft).
- Godt i job – styrke borgenes tilknytning til arbejdsmarkedet (indsats for tilflyttere og ny-ledige).

Udmøntningsplan - 'Attraktiv bosætningskommune og boliger i bedre kvalitet'

- En ny konkret bosætningsstrategi – med konkrete indsatser for markedsføring af Randers Kommune i andre byer.
- Områdefornyelse som middel til at løfte Randers by.
- Etablering af kommunalt selskab evt. sammen med private som opkøber ejendomme
- Konkrete kommunale tilbud i midtbyen (f.eks. No. 17).
- En ny midtbyplan (alle byrummene).
- Nye tiltag omkring lokalplaner
- Konkrete prøvehandlinger i midtbyen, fx på baggrund af input fra midtbyforum.

UDKAST

De grundlæggende forudsætninger

- **Inddragelse af borgere og virksomheder**
  Udmøntningsplanen understøtter inddragelse af borgere og virksomheder ved, at disse er inddraget i processen omkring udmøntningsplanens tilblivelse og/eller effektuering. Udover mødet den 16. juni, er det relevant at indgå i en dialog med Erhvervsstrategisk Forum hvor både DI og Business Randers er repræsenteret.

- **Et aktivt civilsamfund**
  Udmøntningsplanen understøtter inddragelse af frivillige, netværk og foreninger ved, at disse er inddraget i processen omkring udmøntningsplanens tilblivelse og/eller effektuering.

- **En stærk intern organisering, som kan understøtte en koordineret, tværgående og helhedsorienteret indsats**
  Udmøntningsplanen understøtter inddragelse af relevante forvaltningsområder ved, at disse er inddraget i processen omkring udmøntningsplanens tilblivelse og/eller effektuering. Dels via overordnede tiltag såsom bedre servicekultur i hele Randers Kommune via ledelsesfokus og kompetenceudvikling og dels via konkrete samarbejdsrelationer i f.eks. velkomstteam, LKS og erhvervsserviceteam mv.

- **En proaktiv og strategisk indsats for at sikre mere ekstern finansiering**
  Udmøntningsplanen understøtter en proaktiv og strategisk indsats for at sikre mere ekstern finansiering ved, at arbejde for at organisationen opnår tilstrækkelig kompetence og eksekveringskraft i forhold til at afsøge og benytte relevante fundraisingmuligheder i de projekter og aktiviteter, der over tid skal sikre en mere erhvervsvenlig kommune og flere arbejdspladser.

UDKAST

Udmøntningsplan – Øget sundhed og trivsel

Hovedansvarligt fagudvalg: Sundheds-, idræts-, og kulturudvalget

Indledning

Hvis Randers Kommune skal sikre, at langt flere borgere får gode livschancer, en uddannelse, fodfæste på arbejdsmarkedet samt muligheder for at bringe sine egne ressourcer i spil, er det afgørende, at kommunens borgere får en markant bedre sundhed.

En lav sundhedstilstand og dårlige fritids- og sundhedsvaner kan være en væsentlig årsag til, at en borger står uden for arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet – ligesom det at komme i job eller uddannelse for en borger også omvendt kan være en løftestang til at højne borgernes fysiske og mentale trivsel.

Sundhed er ikke kun en privat sag – det er et fælles ansvar.

Forebyggelse og en tidlig indsats fra kommunens side er afgørende for at sikre øget sundhed og trivsel i befolkningen og skal derfor indtænkes på tværs af kommunens forskellige indsatser over for borgerne. Ikke mindst gennem sundhedsplejen, tandplejen, daginstitutionerne og skolerne har kommunen mulighed for at få en positiv indflydelse på sundheden og trivslen hos fremtidens generationer. Samtidigt kan sociale fællesskaber – herunder foreningslivet – spille en væsentlig rolle i forebyggelsesindsatsen på tværs af aldersgrupper, herunder til bekæmpelse af ensomhed og styrkelse af rammerne for en sund og aktiv hverdag for borgerne.

Som kommune understøtter vi en sund livsstil og bedre sundhed for alle på tværs af aldersgrupper – med et særligt fokus på sundhedstilstanden hos børn samt borgere på overførselsindkomst.

Det gør vi ved at prioritere og investere i forebyggende tiltag på tværs af kommunens forskellige indsatser over for borgerne og ved at tænke sundhed ind som et fast element i dialogen med borgerne.

Vi ved i den forbindelse, at vi kan forbedre folkesundheden gennem strukturelle tiltag, og vi vil arbejde for rammer, der gør, at flere kommer gennem dagligdagen uden brug af nikotinholdige produkter, alkohol, euforiserende stoffer og andet, der udfordrer en sund livsstil.

Sundhed er et centralt element i både individets trivsel og samfundets velfærd. Verdenssundhedsorganisationen (WHO) definerer sundhed som "*en tilstand af fuldstændig fysisk, psykisk og socialt velvære og ikke blot fravær af sygdom eller lidelser*". Sundhed handler dermed ikke alene om behandling og sygdomsforebyggelse, men også om livskvalitet, deltagelse i fællesskaber og muligheden for at leve et aktivt og meningsfuldt liv.

Med andre ord skabes sundhed og trivsel ikke alene gennem sundhedsindsatser, men også i de fællesskaber, relationer og hverdagsliv, som mennesker er en del af. Opgaven er derfor både at styrke den enkeltes muligheder for at leve et godt liv og at skabe rammer, hvor flere oplever

mening, tilhørsforhold og mulighed for at bidrage aktivt til fællesskabet. Fundamentet for den enkeltes livskvalitet skal findes i øget sundhed og trivsel.

Fokusområder og mål

Mål

- Randers Kommunes data i befolkningsundersøgelsen "*Hvordan har du det*" skal forbedres.
- Randers Kommunes sundhedsdata i "*børneprofil*" og "*ungeprofil*" skal forbedres.
- Den gennemsnitlige levetid blandt kommunens borgere skal forøges.

Fokusområder

Målsætningen om øget sundhed og trivsel blandt kommunens borgere skal realiseres gennem:

1. **Sundhed i balance**
   I Randers Kommune skal der skabes balance i borgernes sundhed. Det handler om at mindske ulighed i sundhed og skabe flere sunde leveår på tværs af geografi og socioøkonomiske forhold. Dette gøres bl.a. ved at differentiere for at skabe mere lighed i sundhed.

2. **Et liv i trivsel**
   Flere borgere skal opleve trivsel og psykisk balance i hverdagen. Mental sundhed handler ikke om et liv uden modgang, men om at kunne håndtere livets udfordringer, indgå i relationer og opleve mening, deltagelse og tilhørsforhold gennem hele livet. Her arbejdes bl.a. for at styrke fællesskaber med henblik på øget trivsel og sammenhængskraft.

3. **Mester i eget liv**
   Flere borgere skal opleve selvstændighed og mulighed for at leve et aktivt liv længst muligt.

4. **Det sunde valg skal være det lette valg**
   Randers Kommune skal indrettes, så sunde rammer og aktive hverdagsliv bliver naturlige og tilgængelige for flere borgere.

5. **En særskilt strategi for bedre sundhed med tilhørende handleplan der prioriterer opsporende, forebyggende og tidlige sundhedsindsatser.**

6. **Aktiv anvendelse af viden og data på sundhedsområdet til udvikling og prioritering af indsatser.**

Udmøntningsplanen skal forstås som en dynamisk plan, der løbende tilpasses i takt med, at der fx opnås viden om effekten af indsatser eller opstår nye finansieringsmuligheder.

Udmøntningsplanen for ”Øget sundhed og trivsel” realiseres gennem de seks overordnede fokusområder. Fokusområde 5 og 6 kommer fra den strategiske plan. Fokusområde 5 indarbejdes som en særskilt indsats i denne udmøntningsplan. Fokusområde 6, om anvendelse af data, er en grundlæggende del af alle indsatser i udmøntningsplanen, og gælder dermed for alle fokusområder.

Sundhed i balance

Indsatser, som kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer		
	Nye indsatser	**Økonomi**
1	**Strategi for bedre sundhed der prioriterer opsporende, forebyggende og tidlige sundhedsindsatser** Der udarbejdes en særskilt strategi og tilhørende handlingsplan med udgangspunkt i udmøntningsplanens indsatser vedr. opsporende, forebyggende og tidlige sundhedsindsatser. Strategien bygger videre på sundhedspolitikken og baseres på data fra "*Hvordan har du det*"-undersøgelsen, samt *børneprofilen* og *ungeprofilen*.	Inden for eksisterende økonomiske rammer.
2	**Tidlig opsporing af sårbare småbørnsfamilier med fokus på tandsundhed** Styrkelse af et helhedsorienteret og sammenhængende sundhedstilbud til småbørnsfamilier ved sammentænkning af Tandplejens forebyggende indsats til småbørn på 8 måneder og Familieiværksætterne i Sundhedsplejen.	Inden for eksisterende økonomiske rammer. Umiddelbart integreres indsatsen i Familieiværksætterne (FIV) i Sundhedsplejen.

Indsatser, som forudsætter ekstra ressourcer og/eller omprioritering		
	Nye indsatser	**Økonomi**
3	**Etablering af nye borger- og sundhedshuse** Etablering af faste lokationer som skal styrke borgerrettede aktiviteter og være ramme om pop-up sundhedstilbud i lokalområder som er særligt udfordrede. Forbilledet er Havndal Sundhedshus, men de nye huse kan også realiseres i en mindre skala. Målet er at skabe huse, som både har med sundhed, fællesskaber og civilsamfundet at gøre. Oplagte lokaliteter er f.eks. Asferg, Udbyhøj og Fårup. Det kan også være oplagt at lave prøvehandlinger i enten Langå, Vorup eller Gjerlev, hvor der i forvejen er etableret borgerhuse. Indsatsen kan med fordel ses i sammenhæng med indsats 4 om etablering af sundhedsfællesskaber i udvalgte lokalområder.	Etableringsomkostninger af et sundhedshus vil afhænge af hvilken bygning man kan tage udgangspunkt i. Det er oplagt at se efter tomme kommunale lokaler, som kan ombygges. I Havndal har man ombygget en del af et plejecenter. Denne ombygning kostede ca. 4,5 mio. Kr. Og der skal herefter påregnes udgifter til drift og vedligehold. I Havndal er der årligt afsat 500.000 kr. til drift og vedligehold.

	For at sikre aktivitet og forbindelse til lokalområdet bør hvert hus have én områdeudvikler tilknyttet (halvtidsstilling).	En halvtidsstilling (områdeudvikler) pr. hus. I den nye folkesundhedslov, som Folketinget ventes vedtage, forventes det at der afsættes midler til etablering af lokale sundhedshuse, der skal prioriteres af sundhedsrådene.
	Udviklingsindsats	**Økonomi**
4	**Etablering af sundhedsfællesskaber i udvalgte lokalområder** Målet er en etablering og styrkelse af lokale fællesskaber med henblik på at skabe aktiviteter, som øger sundhed og trivsel i lokalområderne. Forslag om at prøvehandlinger med etablering af lokale sundhedsfællesskaber de steder hvor der i dag er borgerhus-lokaler med lokale fællesskaber: Langå (Vest), Gjerlev (Nord), Vorup (Syd). Derudover kan der også sociogeografisk argumenteres for Asferg, Udbyhøj og Fårup (de to sidstnævnte indgår i byfornyelsesplanen). Det vil være hensigtsmæssigt i første omgang at udvælge tre lokalområder svarende til halvanden årsværk (områdeudvikler). **Områdeudviklere** Indsatsen skal optimalt set styres af en kommunalt ansat områdeudvikler som kan samarbejde med foreninger (som har ansat foreningsudviklere), lokale ildsjæle, firmaer mv. Forbilledet er sundhedskoordinatoren i Havndal Sundhedshus. **Effekt** Erfaringer fra blandt andet Aalborg og Middelfart viser, at en områdeudviklerfunktion kan bidrage til at styrke lokalsamfundene, mobilisere lokale ressourcer og understøtte mere sammenhængende løsninger på tværs af lokalsamfundets behov og kommunens muligheder. Videreudvikling af en eksisterende model fra Havndal/børneliv i sund bevægelse, som har vist sig	I Havndal sundhedshus er sundhedskoordinatoren ansat i 15 timer og det skønnes, at dette er en god løsning. En områdeudvikler på 37 timer vil således kunne dække to lokalområder/geografiske klynger. Den resterende tid vil medarbejderen med fordel arbejde i sundhedsområdet for at bevare og fastholde forbindelsen til det kommunale sundhedsområde. Tidligere beregninger viser, at en fuldtidsansat områdeudvikler vil koste omkring 600.000 kr. om året i løn inkl. overhead. Hertil kommer udgifter til aktiviteter, transport, kompetenceudvikling og borgerinddragelse. Det samlede budget for en fuldtidsfunktion vurderes derfor at være mellem 0,8 og 1,0 mio. kr. om året.

	meget effektivt.	
	Igangværende indsatser	**Økonomi**
5	**Foreningsudviklere** Udvidelse af eksisterende ordning med henblik på at styrke lokale foreningers mulighed for at udvikle egen forening samt igangsætte projekter på tværs af foreninger, borgere og kommunen. Foreningsudviklere vil kunne hjælpe med ekstra foranstaltninger til at øge foreningsdeltagelse i lokalområdet og være brobygger til både daginstitutioner og skoler samt øvrige dele af civilsamfundet. Randers Kommune har allerede en ordning, hvor man støtter fem foreninger med hver 100.000 kr. om året i en to-årig periode. Midlerne skal bruges til ansættelse af en foreningsudvikler og det forudsætter at foreningen selv bidrager med et tilsvarende beløb. Dette giver en sum på 200.000 kr. Om året til ansættelse af foreningsudvikler i den respektive forening.	En foreningsudvikler koster 100.000 kr. i kommunalt tilskud pr. år. Der er afsat midler for en 2-årig periode fra ansættelser, hvor de første skete i efteråret 2025.
6	**Glad Mund – en familiefokuseret tanplejeindsats** Projektet har til formål at mindske ulighed i tandsundhed blandt børn i førskolealderen (3-6 år) og deres familier i Nordbyen**.** Projektet foregår i samarbejde med daginstitutioner i Nordbyen, hvor tandplejen børster tænder og giver fluorbehandling til børn i daginstitutionerne. Ses tandsygdom tilbydes hele familien besøg i tandplejen. **Effekt** Projektet bygger ovenpå en tidligere indsats, der havde en stor effekt på begrænsning af tandsygdom i et udsat område. Projektet evalueres løbende.	Der er bevilget 740.000 kr. for en 2-årig projektperiode fra medio 2026 til medio 2028. Finansieres af Sundhedsfremme- og forebyggelsespuljen. Evalueres efter 2027 med henblik på en eventuel permanent finansiering.
7	**Projekt "Sammen om en stærk start"** Projekt er en tidlig forebyggende indsats for at imødegå, at børn skal slås med motoriske vanskeligheder senere i livet, hvor vanskelighederne kan få betydning for trivsel, selvfølelse, bevægelsesglæde mv. En god motorik giver bedre betingelser for deltagelse i sociale fællesskaber.	Der er bevilget 880.100 kr. for en 2-årig projektperiode fra medio 2026 til medio 2028. Finansieres af Sundhedsfremme- og forebyggelsespuljen.

	Projektet formål er at bidrage til øget lighed i sundhed via en tidlig indsats for de helt små børn (0-1 år) med skævheder/svagheder i kroppen, sensoriske og motoriske udfordringer samt udfordringer med amning/overgang til spisning. Projektet vil lukke et hul i den nuværende organisering og tilbyde gratis faglig hjælp af specialiserede fysio- og ergoterapeuter, hvor der nu ikke er hjælp til disse børn under dagtilbudsalderen – medmindre deres forældre selv betaler. **Effekt** Projektet er en tidlig indsats for alle børn – som særligt vil komme de mest udsatte børn til gavn. Der gennemføres en midtvejs- og slutevaluering af projektet.	Evalueres efter 2027 med henblik på en eventuel permanent finansiering.
8	**Sundhedsplejersker i dagtilbud** Styrkelse af sundhedsplejens konsulentfunktion på dagtilbudsområdet (lovkrav) mhp. nedbringelse af børn, der lever i udsathed. Sundhedsplejen rådgiver aktuelt dagtilbud efter konkret henvendelse. En fuld implementering af kravet om en konsulentfunktion fordrer en mere proaktiv tilgang gennem fx fast deltagelse i alle tværfaglige netværksmøder i dagtilbud samt åben rådgivning til institutioner i 2 timer pr. institution pr. måned. **Effekt** Stor da den ønskede styrkelse er baseret på en anbefaling fra Sundhedsstyrelsen til sundhedspleje.	Den eksisterende indsats skal udvides med 1,1 mio. årligt.
9	**Sundhedsplejens tidlige og forebyggende indsatser på dagtilbudsområdet** Det tværfaglige samarbejde mellem sundhedsplejen og dagtilbudsområdet udvides yderligere i forhold til sprog og motorik, med fokus på hvorledes sundhedsplejens opgaver på disse områder kan understøtte dagtilbudsområdets indsatser	Samarbejdet kan realiseres inden for eksisterende økonomiske ramme. Hvis tilstedeværelsen af sundhedsplejen i dagtilbuddene skal øges, forventes det at koste 1,1 mio. kr. årligt.
10	**Udvide sundhedsplejens tilbud til særligt udsatte familier i førskolealderen** Børn der har et særligt behov skal tilbydes hjemmebesøg efter 1-årsalderen (lovkrav). Der tilbydes	663.000 kr. årligt

	pt. et 1½ års besøg til de ca. 20 % mest sårbare familier. Sundhedsplejen foreslår, at der tilbydes tre hjemmebesøg ved henholdsvis 2,5 år, 3,5 år og 4,5 år Dette for at efterleve at de sårbare familier har brug for støtte ud over 1-årsalderen. **Effekt** Stor da den ønskede styrkelse er baseret på en anbefaling fra Sundhedsstyrelsen til sundhedspleje.	
11	**Styrket indsats på skoleområdet: flere sundhedssamtaler og tidligere opsporing** Flere systematiske sundhedssamtaler vil: • styrke opsporing af fysisk og mental mistrivsel • bidrage til tidligere indsats ift. skolefravær • understøtte børn og unges trivsel og udvikling	Ca. 1,5. mio. kr. (2,35 årsværk)
12	**Styrkelse af Sundhedshøjskolens fremskudte sundhedsindsatser** Sundhedshøjskolen fremmer fysisk og mental sundhed blandt borgere og medarbejdere ved at skabe motiverende og tilpassede indsatser i lokalområder og på arbejdspladser. Sundhedshøjskolen faciliterer initiativer gennem fællesskaber og bevægelse, der gør det lettere at være aktiv og som deltagerne selv kan videreføre. Den fremskudte sundhedsindsats skal understøtte flere lettilgængelige motionstilbud til borgere. Det mobile sundhedstilbud kan endvidere tilbyde fremskudte sundhedstjek, som indgang til og hjælp til at pege mod lokale sundhedstilbud En styrkelse af den fremskudte sundhedsindsats i lokalsamfundene bør ses i tæt sammenhæng med brobygningen til civilsamfundet for sårbare borgere (pkt. 12). Hvis der ikke afsættes særskilte midler til brobygning for sårbare borgere med kronisk sygdom, vil det derfor være nødvendigt at tilføre ressourcer til Sundhedshøjskolens fremadrettede samarbejde med og brobygning til fællesskaber i civilsamfundet.	600.000 kr. inkl. overhead
13	**Styrket brobygning for sårbare borgere til civilsamfundet**	Projektet er finansieret af Sundhedsfremme- og

	Formålet er at støtte særligt sårbare borgere i overgangen fra kommunale forløb til fællesskaber i civilsamfundet. Brobygningsindsatsen, som startede i 2024, fungerer som et væsentligt supplement til de eksisterende sundhedsindsatser og bidrager til at overholde Sundhedsstyrelsens kvalitetsstandarder for forebyggelsestilbud til borgere med kronisk sygdom. Projekt brobygning for borgere med kronisk sygdom ønskes derfor permanentgjort og brobygningsmedarbejderen integreret i Sundhedshøjskolen. **Effekt** Stor - baseret på øvrige kommuners erfaringer og egen evaluering af projektet.	forebyggelsespuljen med i alt 850.000 kr. Af de resterende puljemidler 2025 er der desuden tildelt 350.000 kr., som anvendes frem til projektets udløbsdato den 31. marts 2027, hvorefter brobyggerfunktionen vil ophøre. Udgiften til permanentgørelse af indsatsen er kr. 500.000 svarende til en 30 timers stilling.
14	**Helhedsorienterede og særligt tilrettelagte forløb til borgere udenfor arbejdsmarkedet** Gennem et styrket samarbejde mellem Arbejdsmarked, Social og Sundhed iværksættes en helhedsorienteret beskæftigelsesindsats til udsatte borgere, som har brug for håndholdt og tværfaglig støtte på tværs. Et styrket samarbejde kan give en øget efterspørgsel på de eksisterende indsatser på social- og sundhedsområdet. **Effekt** Øget koordinering og samarbejde på tværs af fag- og forvaltningsområder samt mere sammenhængene og hurtigere forløb for sårbare borgere udenfor arbejdsmarkedet.	Social- og arbejdsmarkedsudvalget har fremlagt et budgetønske om at øge den særligt tilrettelagte indsats med 2 mio. kr. (fordeles ligeligt mellem de tre områder).

Et liv i trivsel

Indsatser, som kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer		
	Nye indsatser	**Økonomi**
15	**Undersøgelse vedr. etablering af et center for mental sundhed** Et center for mental sundhed skal fremme mental sundhed, trivsel og livskvalitet. Dårlig mental sundhed er en alvorlig og selvstændig risikofaktor for den enkeltes helbred, trivsel og livskvalitet. Det ønskes at undersøgt, hvordan Randers Kommune kan styrke og samle indsatserne i ét center på det psykiske område for både børn, unge og familier samt voksne og ældre. Inspirationen findes hos Aalborg, Odense og Københavns kommuner, hvor der i dag er etableret lignede centre. Det forventes, at indsatsen kan øge borgernes livskvalitet og heraf afledte effekter som tilknytning til arbejdsmarkedet, færdiggørelse af uddannelse, deltagelse i fællesskaber m.m.	Undersøgelsen kan gennemføres indenfor eksisterende økonomiske ramme. Etableringsomkostninger af et center vil afhænge af hvilken bygning/lokaler man kan tage udgangspunkt i. Det er oplagt at se efter tomme kommunale lokaler, som kan ombygges. Økonomien afhænger desuden af antal årsværk der skal tilknyttes centeret og om disse blot overflyttes fra andre funktioner eller der er tale om nyoprettede stillinger.

Indsatser, som forudsætter ekstra ressourcer og/eller omprioritering		
	Igangværende indsatser	**Økonomi**
16	**Fortsættelse af Fritid for alle + udvidelse** For mange børn, unge og voksne – særligt udsatte borgere – står uden for fællesskaber og foreningsliv på grund af sociale, økonomiske eller praktiske barrierer. A Forsættelse af grundmodellen som i nuværende indsats. Bestående af en koordinerende funktion og få driftsmidler. B Indsatsen er en udvidelse af grundmodellen. En udvidelse vil styrke brobygningen og giver flere børn og voksne muligheden for at blive en del af fællesskaber. Udvidelsen består af: 1. Voksen fritidspas.	Grundmodel: 450.000 kr. årligt Finansiering til og med 2026. På baggrund af sag på SIK-udvalg den 5. maj udarbejdes notat med forslag til udvidelse af igangværende indsats. Udvidelse: 1. 225.000 kr./årligt 2. 200.000 kr./årligt 3. 205.000 kr./årligt 4. 145.000 kr./årligt 5. 90.000 kr./årligt 6. 175.000 kr./årligt 7. 395.000 kr./årligt

	2. Øget støttepulje. 3. Håndholdt fritidsvejledning/følgeordning. 4. Styrket samarbejde med familieområdet. 5. Tidlig indsats i dagtilbud og indskoling 6. Kapacitetsopbygning i foreningslivet. 7. Unge, alternative fællesskaber og målrettede indsatser **Effekt** Sårbare og udsatte børn og voksne får lettere adgang til fællesskaber og fritidsaktiviteter gennem støtte, brobygning og inkluderende indsatser. Det styrker trivslen deltagelsen i fællesskaber samt forebygger ensomhed og udsathed.	
	Nye indsatser	**Økonomi**
17	**Styrket sammenhæng mellem foreningslivet og dagtilbudsområdet** Styrke sammenhængen mellem foreningslivet og dagtilbudsområdet i endnu højere grad og hjælpe udsatte børn over i et foreningsfællesskab, eventuelt gennem eksisterende tilbud som Fritid For Alle, GET2sport og Parasport Randers.	90.000 kr./årligt Med en udvidelse af Fritid for alle (pkt. 2 ovenfor) kan indsatsen være forankret der. Men det kræver en særskilt øget finansiering.

Mester i eget liv

Indsatser, som kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer		
	Igangværende indsatser	**Økonomi**
18	**Sport for Fremtiden** Sport for Fremtiden henvender sig til unge i alderen 15-19 år, som står uden for eller er i risiko for at falde ud af uddannelsessystemet. Indsatsen gennemføres i samarbejde med udvalgte foreninger. Målet er at styrke de unges personlige og sociale kompetencer, skabe struktur i hverdagen og understøtte deres vej mod uddannelse, beskæftigelse eller andre meningsfulde fællesskaber. Indsatsen er en del af Ungeløftet. **Effekt** Øget trivsel, stærkere tilknytning til positive fællesskaber og større tro på egne evner. Styrke de unges motivation og handlekraft og øge sandsynligheden for, at de fastholdes i uddannelse, kommer tættere på beskæftigelse eller bliver en aktiv del af et meningsfuldt fritids- og foreningsliv.	1.0 mio. kr. i projektperioden (2026-2028) Midlerne er afsat fra STAR-midler (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering).
19	**Mestring gennem idræt** Mestring gennem idræt henvender sig til unge i alderen 15-29 år, som har behov for trygge og inkluderende fællesskaber. Indsatsen gennemføres i samarbejde med 12-14 lokale foreninger og kulturelle aktører, hvor de unge deltager i særligt tilrettelagte lavtærskelaktiviteter med fokus på fællesskab, trivsel og et præstationsfrit miljø. Målet er at styrke de unges fysiske og mentale trivsel, sociale relationer samt selvværd og mestring, så de bliver bedre rustet til at indgå i varige fællesskaber og bevæge sig tættere på uddannelse eller beskæftigelse. Indsatsen er en del af ungeløftet. **Effekt**	0.7 mio. kr. i projektperioden (2026-2028) Midler er afsat fra STAR-midler (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering).

	Indsatsen bidrager til øget trivsel, stærkere sociale netværk og større tro på egne ressourcer, hvilket øger deres muligheder for at komme i gang med / fastholde uddannelse, opnå beskæftigelse eller deltage i andre meningsfulde aktiviteter.	
	Nye indsatser	**Økonomi**
20	**Projekt: "Det gode liv – hele livet"** Der gennemføres en analyse af borgernes oplevede livskvalitet med henblik på at identificere de væsentligste indsatsområder. På baggrund heraf udarbejdes anbefalinger til, hvordan Randers Kommune og civilsamfundet kan styrke det gode liv gennem hele livet.	Analysen kan udarbejdes inden for eksisterende økonomiske rammer.
21	**Strategi for bekæmpelse af ensomhed** Undersøge mulighederne for at udarbejde en samlet strategi for bekæmpelse af ensomhed på tværs af alle aldersgrupper i Randers Kommune. Strategi vil skulle se på mental sundhed, trivsel, det gode liv og fællesskaber. En sådan strategi vil med fordel kunne tænkes sammen med indsatser omkring lokale sundhedsfællesskaber, områdeudviklere, foreningsudvikler, kommunens partnerskab i ABC for mental sundhed mv. Det er vigtigt at temaet ensomhed tænkes på tværs af kommunens områder. **Effekt** Et skærpet fokus på udvalgte målgrupper og geografiske områder samt hvilke årsager der kan være til ensomhed og med efterfølgende mulighed for fokuserede handlinger.	Strategien kan udarbejdes inden for eksisterende økonomiske rammer.
22	**Strategi og handleplan for idræt og bevægelse for børn og unge** Mange børn og unge bevæger sig for lidt og har utilstrækkelige motoriske forudsætninger. Samtidig mangler der overordnede sammenhæng og koordinering mellem skole, dagtilbud, sundhedsplejerske, foreningsliv og øvrige aktører. Der udarbejdes en fælles strategi og handleplan for idræt og bevægelse, som styrker samarbejde, koordinering og fælles indsatser på tværs af børn, skole og fritid. En indsats der hviler på et fælles	Strategien kan udarbejdes inden for eksisterende økonomiske rammer. Efterfølgende aktiviteter kan medføre behov for økonomiske ressourcer. Disse kan være fra eksisterende budget eller eksterne midler.

	vidensgrundlag (f.eks. med inspiration fra Athletic Skills Model) og sikre fælles retning og strategisk tilgang – tilpasset Randers Kommune og indsat omkring f.eks. et legende børneliv og styrket samarbejde i udskoling og med børn/unge der står udenfor fællesskaber. **Effekt** Der vil blive skabt en rød tråd i tilgang til motorisk tilgang, samarbejde mellem skole/dagtilbud og foreningslivet. Fagprofessionelle vil få styrket deres kompetencer og styrket samarbejde på tværs af forvaltningsområder. Flere børn og unge får bedre motoriske og bevægelsesmæssige forudsætninger samt større deltagelse i idræt og fællesskaber.	
23	**Tættere samarbejde mellem Børn og Skole og Randers Biblioteker** Afsøge muligheder for et tættere samarbejde mellem Børn og Skole og Randers Biblioteker, der kan bidrage med relevante forløb og værktøjer til understøttelse af børns sproglige forudsætninger. Styrkede sproglige kompetencer hos børn og unge. Nogle børn og unge har utilstrækkelige sproglige kompetencer, hvilket kan påvirke deres læring, trivsel og deltagelse i fællesskaber. Der etableres et tættere samarbejde mellem Børn og Skole og Randers Biblioteker om fælles forløb, materialer og indsatser, der styrker børns sprogudvikling. Flere børn og unge opnår stærkere sproglige kompetencer, hvilket understøtter læring, trivsel og deltagelse i skole- og fritidsfællesskaber.	Inden for eksisterende økonomiske rammer. Konkrete indsatser kan medføre behov for økonomi.

Indsatser, som forudsætter ekstra ressourcer og/eller omprioritering		
	Igangværende indsatser	**Økonomi**
24	**Musikgarantien** Garantien ønskes videreført – lig Teatergarantien. Garantien giver alle elever i Randers Kommunes folkeskoler fra 0. – 10. klasse en garanti for at opleve en koncert af professionel kvalitet mindst en gang om året.	Musikgarantien blev besluttet i 2023. Her blev der afsat 380.000 kr. af daværende Skole- og uddannelsesudvalg, samt 300.000 kr. af Sundheds-, idræts- og kulturudvalget.

	Muligheden for kulturelle oplevelser lægger et vigtigt fundament for børns kulturelle dannelse, deltagelse og tilknytning til fællesskaber gennem livet.	Det svarer til cirka 750.000 kr. i 2027 priser.

Det sunde valg skal være det lette valg

Indsatser, som kan gennemføres inden for eksisterende økonomiske rammer		
	Nye indsatser	**Økonomi**
25	**Tværfaglig handleplan for strukturel forebyggelse på tværs af forvaltningsområder** Der udarbejdes en tværfaglig handleplan for den strukturelle forebyggelse i Randers Kommune. Handleplanen skal styrke samarbejdet på tværs af forvaltningsområder og skabe fælles retning for de strukturelle indsatser, der understøtter borgernes sundhed og trivsel.	Kan afholdes indenfor eksisterende finansiering
26	**Alkoholfri sidste skoledag** Med inspiration fra fx Aarhus Kommune foreslås det at gøre sidste skoledag i Randers Kommune alkoholfri.	Kan afholdes inden for eksisterende økonomiske rammer.

Indsatser, som forudsætter ekstra ressourcer og/eller omprioritering		
	Nye indsatser	**Økonomi**
27	**Randers Kommune som nikotinfri kommune** Tobaks- og nikotinprodukter er sundhedsskadelige. Særligt for børn og unge. Derfor foreslås en styrkelse af arbejdet med at sikre røg- og nikotinfri arealer på kommunens områder, hvor børn og unges færdes (fx skoler, ungdomsuddannelser, idrætsanlæg, parker og gågader) i et samarbejde med relevante lokale aktører. Herunder også en udvidelse af Randers Kommunes eksisterende rygepolitik til at inkludere nikotinprodukter.	Selve revidering af politikken kan ske indenfor eksisterende budget. Udvidelse af indsatserne med at gøre Randers kommune til nikotinfri kommune vil anslået være et årsværk 600.000 kr. inkl. overhead. Samarbejde med Kompress om nikotinkampagne målrettet unge (udvikling og eksekvering): 290.000 ekskl. moms

Tværgående indsatser

Foruden de indsatser, som er medtaget i denne udmøntningsplan, forventes en række konkrete indsatser fra de fire øvrige udmøntningsplaner også at have positiv effekt på målsætningen om "*Øget sundhed og trivsel*". Det gælder i særlig grad indsatser omkring "*Flere selvforsøgende borgere*" og "*Flere børn og unge i udsatte positioner skal løftes*". De mest centrale indsatser er oplistet nedenfor:

Udmøntningsplan - *Flere selvforsøgende borgere*

- 200 småjobs
- HeadSpace
- Try Out RgF
- Fremskudte indsatser på tværs af Social- og arbejdsmarkedsområdet (med deltagelse fra sundhedsområdet)
- Opgang til Opgang
- Lokalløft
- ”Job til mor”

Udmøntningsplan - *Flere børn og unge i udsatte positioner skal løftes*

- Leg, krop og bevægelse
- Styrket tidlig sprogindsats i dagtilbud
- Tidligere forebyggende indsats med sundhedsplejen
- Tættere samarbejde med Randers Kommunes biblioteker
- Øget samarbejde med fritids- og foreningslivet

Udmøntningsplan - *Attraktiv bosætningskommune og boliger i bedre kvalitet*

- Midtbykontor (Midtbysamarbejde)
- Attraktiv bosætningskommune – og kommunale servicetilbud (obs på kommunens sundheds-, kultur- og fritidstilbud)

Udmøntningsplan - *En mere erhvervsvenlig kommune og flere arbejdspladser*

- Øget turisme med fokus på at udvikle nye turistattraktioner og udnytte mulighederne i regi af Grøn trepart

De grundlæggende forudsætninger

I dette afsnit beskrives i overordnede træk hvordan udmøntningsplanen understøtter og inddrager de grundlæggende forudsætninger, som er fastlagt i den strategiske plan

Inddragelse af borgere og virksomheder
Borgere og interessenter inddrages løbende i udarbejdelsen af mål og indsatser, blandt andet i forbindelse med borgerkonferencen i Randers Arena den 16. juni 2026. Her blev der afviklet to break out sessions med fokus på 'Øget sundhed og trivsel'. Formålet var at få inputs og perspektiver til indsatser fra borgere og interessenter.

I beskrivelsen af udmøntningsplanen for 'Øget sundhed og trivsel' er det også af afgørende betydning, at det decentrale ledelsesniveau og fagspecialister på både sundheds-, kultur, fritids- og omsorgsområdet samt til dels civilsamfundet – hvor det har relevans og er muligt – inddrages i udførelsen af de udpegede indsatsområder.

Et aktivt civilsamfund
Civilsamfundet er en central medspiller gennem samarbejde med foreninger, idræts- og kulturtilbud samt frivillige organisationer, der bidrager til fællesskaber, bevægelse og deltagelsesmuligheder. Dertil kan interessenter fra lokalområder involveres aktivt.

En stærk intern organisering, som kan understøtte en koordineret, tværgående og helhedsorienteret indsats
Øget sundhed og trivsel kan ikke realiseres af én forvaltning alene. Sundhed og trivsel skabes i borgernes hverdagsliv og kræver derfor et tæt samarbejde på tværs af kommunens fagområder og i samspil med civilsamfund, foreninger, institutioner og øvrige samarbejdspartnere.

En grundlæggende forudsætning for at lykkes med målsætningen er derfor en stærk tværgående organisering, hvor indsatser koordineres på tværs af forvaltninger og udvalgsområder. Det gælder særligt samarbejdet med Børn og Skole, Social og Arbejdsmarked samt Erhverv og Plan, hvor en række indsatser har fælles målgrupper og fælles snitflader.

Arbejdet skal samtidig understøttes af en fælles strategisk retning, systematisk anvendelse af data og løbende koordinering, så indsatserne opleves sammenhængende for borgerne og bidrager til størst mulig effekt.

En proaktiv og strategisk indsats for at sikre mere ekstern finansiering
Der er en tydelig ambition om at tiltrække ekstern finansiering til udvikling af nye og innovative indsatser, særligt på sundheds-, og kultur og fritidsområdet. Det gælder især etableringen af nye sundhedscentre som skal bidrage til mindske den geografiske ulighed i sundhed i Randers Kommune. Det kræver betydelige investeringer og derfor forudsætter ekstern finansiering. Særligt forventes det at midlerne fra sundhedsloven, som allokeres Sundhedsråd Kronjylland kan komme i spil.

Attraktiv bosætningskommune og boliger i bedre kvalitet - udmøntningsplan

Hovedansvarligt fagudvalg: erhvervs- og planudvalget

Indledning

Andelen af boliger i dårlig kvalitet udgør en for høj andel af Randers Kommunes samlede boligmasse særligt blandt de ældre private udlejningsboliger. En mere balanceret boligsammensætning med flere bedre boliger er en forudsætning for at kunne tiltrække flere ressourcestærke tilflyttere til kommunen. Samtidigt kan boliger i bedre kvalitet ligeledes understøtte borgernes generelle sundhed, trivsel og livskvalitet.

Samtidig skal der sikres tilgængelige og attraktive servicetilbud (daginstitutioner, skoler mv.) på tværs af hele kommunen – med et særligt blik for kapacitet i tilknytning til de områder af kommunen, hvor der planlægges på en højere tilflytning samt stærk synergi og sammenhængskraft mellem Randers by, kommunens øvrige centerbyer og landsbyerne.

Civilsamfundet har i den samlede bosætningsindsats en væsentlig rolle, når der skal et endnu stærkere fælles fokus på at fastholde, udvikle og styrke fællesskaberne på tværs af kommunens mange lokalsamfund. Dette hænger samtidigt sammen med behovet for at styrke fortællingen om Randers – og de mange lokalsamfund - som en attraktiv bosætningskommune over for omverdenen og potentielle nytilflyttere.

Randers midtby er et særligt indsatsområde – en kommunes bymidte er en indikator på, hvordan kommunen har det, og hvordan omverdenen og potentielle nytilflyttere ser på kommunen.

Tidligere undersøgelser har vist, at Randers C hører til blandt de fattigste postnumre i landet, hvilket tydeliggør, at beboersammensætningen i Randers midtby i dag adskiller sig markant fra andre større byers midtby. Samtidigt er Randers midtby i særlig høj grad truet af klimaforandringerne og risiko for oversvømmelser.

Der skal derfor arbejdes målrettet med at sikre en levende og attraktiv bymidte, samtidigt med at midtbyen skal rustes til at imødegå risikoen for ødelæggende oversvømmelser. Klimabåndet og byudviklingsprojektet Flodbyen Randers har her en afgørende rolle – bl.a. i forhold til at skabe et øget udbud af lejeboliger i høj standard. En udvikling, som kan løfte den samlede boligmasse fra toppen og samtidigt bidrage til mere liv i midtbyen.

Fokusområder og mål

Mål

- Andelen af tomme boliger i Randers midtby og i kommunen som helhed skal nedbringes.
- Andelen af tomme erhvervslejemål i Randers midtby skal nedbringes.
- Randers Kommune skal være en attraktiv bosætnings- og vækstkommune med nettotilflytning af borgere fra andre kommuner.

Fokusområder

Målet om en attraktiv bosætningskommune og boliger i bedre kvalitet skal realiseres gennem:

- Indsatser for bedre og sundere boliger – i by og på land – herunder en målrettet indsats for at nedbringe antallet af tomme boliger.
- Områdefornyelse som et aktivt redskab til forandring og fornyelse af nedslidte og problemramte områder.
- En fortsat indsats med boligsociale helhedsplaner – med afsæt i de hidtidige erfaringer.
- En tydelig og sammenhængende kommunikations- og brandingindsats – med fokus på Randers Kommune som en attraktiv bosætningskommune.
- Klimabåndet og Flodbyen Randers.
- En attraktiv og levende bymidte i Randers by – herunder en samlet, strategisk midtbyplan.

Konkrete indsatser

I det følgende præsenteres en række indsatser for de forskellige fokusområder. For hvert tiltag beskrives det, hvilke(t) fokusområde det passer til. Afsnittet består af to tabeller, den første beskriver hvilke tiltag der kan gennemføres indenfor eksisterende rammer og økonomi og en tabel der beskriver hvilke tiltag der kræver yderligere finansiering eller ressourcer.

Indsatser der kan indeholdes inden for indeværende budget

Idé	Fokusområde(r)	Ressourcer og forventet effekt
<u>Ny midtbylokalplan</u> En ny midtbylokalplan er en forudsætning for fx at mindske detail-handelsområdet i byen, give mulighed for at lave mere beboelse osv.	☐ Indsatser for bedre og sundere boliger – i by og på land – herunder en målrettet indsats for at nedbringe antallet af tomme boliger ☐ Områdefornyelse som et aktivt redskab til forandring og fornyelse af nedslidte og problemramte områder ☐ En attraktiv og levende bymidte i Randers by – herunder en samlet, stategisk midtbyplan	En ny midtbylokalplan kan indeholdes inden for budget og arbejdet blev igangsat i maj 2026.
<u>Områdefornyelser i landdistrikterne</u> Der er på nuværende tidspunkt besluttet, igangsat og afsluttet områdefornyelser i en række byer i Randers Kommune. Områdefornyelserne er bl.a. med til at skabe de fysiske rammer for et godt liv i landsbyerne.	☐ Indsatser for bedre og sundere boliger – i by og på land – herunder en målrettet indsats for at nedbringe antallet af tomme boliger ☐ Områdefornyelse som et aktivt redskab til forandring og fornyelse	Det forventes at de gennemførte, igangværende og besluttede områdefornyelser i landsbyerne i høj grad vil føre private følgeinvesteringer med sig, og derfor vil være medvirkende til at boligerne i landdistrikterne forbedres.

Afsluttede områdefornyelser: Langå, Øster Tørslev, Gjerlev, Øster Bjerregrav & Over Fussing, Hald (forsøgsprojekt) Igangværende områdefornyelser: Albæk (afsluttende fase), Mellerup, Asferg, Ålum (programfase) Besluttede kommende områdefornyelser: Sødring-Udbyhøj, Fårup, Værum	af nedslidte og problemramte områder	
<u>Klimabåndet og Flodbyen Randers</u> Storkeengen og Justesens Plæne er færdiglavede anlægsprojekter, der både har klimasikret området omkring Den Blå Bro og skabt nye attraktive bynære arealer, hvor borgere og turister kan opholde sig. Klimatilpasningen færdiggøres endeligt i dette område, når arealudviklingsselskabet anlægger diget på Brotoften. Erhvervsbyggeriet Bryggen ved Busterminalen, der opføres af AP Ejendomme (datterselskab til AP Pension), bliver det første byggeri i Flodbyen. Derudover er en række projekter undervejs i lokalplanforslag, f.eks. almene boliger ved Trangstræde og samlet boligbebyggelse på Brotoften. På Bolværksgrunden arbejder arealudviklingsselskabet i samarbejde med Randers Kommune på en tilrettet bydelsplan for boliger og offentlige funktioner på Bolværksgrunden.	☐ Klimabåndet og Flodbyen Randers. ☐ En attraktiv og levende bymidte i Randers by – herunder en samlet, strategisk midtbyplan.	Både Storkeengen og Justesens Plæne er realiserede og kræver derfor ikke yderligere finansiering. Erhvervsbyggeriet Bryggen er ved at blive opført af AP Ejendomme, og der er ikke kommunal økonomi involveret i byggeriet. Flodlejet er et kommunalt projekt, der ligger delvist på Bolværksgrunden (sydligste del) og Tronholmen. Flodlejet forventes etableret inden for de næste 2-4 år. Realdania og Randers Kommune (inkl. Flodbyen Randers P/S) finansierer begge halvdelen af den samlede projektsum på 70 mio. kr. Byrådet har i forbindelse med bevillingen forudsat, at minimum 7 mio. kr. af den kommunale finansiering skal forsøges finansieret af øvrige eksterne fonde eller lignende. Der er pt. ikke opnået tilsagn herom. Der udarbejdes sideløbende et anlægsprojekt for klimatilpasningen på Tronholmen, som fremlægges særskilt til byrådets beslutning,

På Bolværksgrunden og Tronholmen er kommunen også i gang med projektforslaget for Flodlejet i samarbejde med Realdania, som skal danne grundlaget for et kommende lokalplanforslag. Dispositionsforslaget for Flodlejet er godkendt af byrådet på baggrund af vinderforslaget i konkurrence mellem 5 teams.		når der foreligger et opdateret budget. Den forventede effekt af både klimabåndet og flodbyen/flodlejet er, at Randers som helhed bliver mere attraktiv både at bo og opholde sig i. Derudover vil den samlede klimatilpasning af hele midtbyen og Flodbyen skabe investeringssikkerhed for investorer og grundejere.
<u>Boligsociale helhedsplaner</u> En central læring fra de boligsociale helhedsplaner er, at det store tværgående samarbejde øger effekten af de enkelte indsatser markant, idet det sikrer en helhedsorienteret tilgang til udfordringerne. Den helhedsorienterede tilgang hjælper til, at flere problemer eller udfordringer bliver afhjulpet samtidig, og dermed får de enkelte indsatser en langt større effekt.	☐ En fortsat indsats med boligsociale helhedsplaner – med afsæt i de hidtidige erfaringer.	Den nuværende boligsociale helhedsplan er gældende frem til 2029 og den er finansieret, hvorfor der ikke kræves yderligere midler.
<u>Udvikling af samarbejde med ejendomsmæglere</u> Videndeling om boligmarked, tilflytteres spørgsmål, bekymringer og ønsker. Ejendomsmæglerne kan også bidrage med viden om, hvordan Randers Kommune opfattes af potentielle tilflyttere.	☐ En tydelig og sammenhængende kommunikations- og brandingindsats – med fokus på Randers Kommune som en attraktiv bosætningskommune.	Er igangsat og kan håndteres inden for eksisterende rammer. Kræver primært medarbejdertid til dialog, koordinering og opfølgning.
<u>Afvikle velkomstarrangementer for tilflyttere</u> Mindre kvartalsvise arrangementer, der giver nye borgere en god velkomst og kendskab til lokale fællesskaber, fritidsmuligheder, kulturtilbud og kommunale tilbud.	☐ En tydelig og sammenhængende kommunikations- og brandingindsats – med fokus på Randers Kommune som en attraktiv bosætningskommune.	Kan gennemføres som mindre arrangementer inden for eksisterende rammer, hvis de ikke bliver omkostningstunge økonomisk eller ressourcemæssigt. Større arrangementer vil koste omkring 200.000 kr.

<u>Fængende og inddragende formidling af aktiviteter, fællesskaber og oplevelser i Randers Kommune</u> Løbende intern synliggørelse af Randers Kommune som en kommune, hvor der sker noget, og hvor positive oplevelser, fællesskaber, kultur, fritidsliv og lokale initiativer giver lyst til at engagere sig og blive ambassadør.	- En tydelig og sammenhængende kommunikations- og brandingindsats – med fokus på Randers Kommune som en attraktiv bosætningskommune.	Kan eksekveres inden for eksisterende budget. Øget annoncering uden for kommunen kræver prioritering inden for den eksisterende ramme.

Indsatser der forudsætter yderligere finansiering/midler

Idé	Fokusområde(r)	Ressourcer og forventet effekt
<u>Områdefornyelse af Randers midtby</u> Områdefornyelser er grundlæggende en boligsocial indsats hvor der over en femårig periode i et afgrænset geografisk areal kan gennemføres fysiske forandringer og sociale tiltag. I Københavns kommune er de særligt gode til at bruge områdefornyelser til at lave sociale initiativer i sammenhæng med de fysiske ændringer, hvilket er med til at løfte borgerne i området, øge tilknytningsforholdet til det sted man bor og øge ejerskabsfølelsen over et område.	- Indsatser for bedre og sundere boliger – i by og på land – herunder en målrettet indsats for at nedbringe antallet af tomme boliger - Områdefornyelse som et aktivt redskab til forandring og fornyelse af nedslidte og problemramte områder - En attraktiv og levende bymidte i Randers by – herunder en samlet, stategisk midtbyplan	Områdefornyelser kan lånefinansieres op til 95 %. I Horsens og Aabenraa er der til sammenligning inden for de seneste år gennemført gennemgribende områdefornyelser af gågade områder og midtbyen, og det har kostet mellem 180 og 300 mio. kr. Indsatsen kan skaleres økonomisk, afhængig af ønsker til indhold og omfang. Dette gælder både anlægsinvesteringer og medarbejderressourcer.

Det mest gennemgribende og forventeligt mest gavnlige inititativ der kan hjælpe midtbyen vil være at gennemføre en områdefornyelse af området inden for centerringen.		Det er forventningen, at de private bygningsejere vil lave privatefølgeinvesteringer på op til 3 gange så meget, som kommunen investerer i områdefornyelsen.
<u>Etablering af et midtbykontor</u> Forslaget om etablering af et midtbykontor bygger på erfaringerne fra den boligsociale helhedsplan, hvor det er tydeligt et tværgående indsatser skaber mere helhedsorienterede og robuste løsninger.	☐ En attraktiv og levende bymidte i Randers by – herunder en samlet, stategisk midtbyplan	Omkostningerne ved etablering af et midtbykontor afhænger af, hvor mange medarbejdere der skal være i det. Forventeligt vil det være mellem 3 og 6 personer, hvis kontoret etableres i forbindelse med en områdefornyelse kan lønomkostningerne til medarbejderne lånefinansieres.
<u>Etablering af kommunalt selskab som opkøber ejendomme</u> Kommunen kunne, for at sætte gang i renoveringen af bygninger i midtbyen, etablere et ejendomsselskab som opkøber og istandsætter bygninger i midtbyen. Ikke med henblik på at kommunen skal eje og udleje bygninger, men med henblik på at forskønne midtbyen. Det forvntes at skulle etableres i samarbejde med private aktører	☐ Indsatser for bedre og sundere boliger – i by og på land – herunder en målrettet indsats for at nedbringe antallet af tomme boliger ☐ En attraktiv og levende bymidte i Randers by – herunder en samlet, stategisk midtbyplan	Der vil være omkostninger forbundet med både etablering af firmaet, opkøb af ejendomme og renovering af ejendommene. Den forventede effekt af tiltaget er, at det starter renoveringen af bygninger i midtbyen, og fører private følgeinvesteringer med sig.
<u>Konkrete kommunale tilbud i midtbyen</u> Ved at etablere konkrete tilbud i midtbyen, som fx Nr. 17, kan kommunen være med til at skabe liv i lokaler, som ellers ville stå tomme.	☐ En attraktiv og levende bymidte i Randers by – herunder en samlet, stategisk midtbyplan	Der vil være omkostninger forbundet med etableringen af tilbud, ligesom der vil være omkostninger forbundet med driften af tilbuddene. Driftsomkostningerne vil afhænge af, hvilke tiltag der foreslås, hvor mange personer der skal være til stede osv.
<u>En ny midtbyplan</u> Med en ny midtbyplan vil der kunne udpeges en vision og retning for udviklingen af midtbyen. Det vil forventeligt	☐ En attraktiv og levende bymidte i Randers by – herunder en samlet, stategisk midtbyplan	En ny ambitiøs midtbyplan vil forudsætte rådgivning udefra, hvilket kan koste op til 2 mio. kr.

gøre det tydeligt for potentielle investorer, hvad der kan forventes af midtbyens udvikling. Processen med udarbejdelse af planen er igangsat af byrådet d. 22. juni.		
<u>Konkrete prøvehandlinger</u> I bilag 2 ses en række forslag til konkrete prøvehandlinger, som borgerne til borgerkonferencen kom med den 16. juni. Opsamlingen fremsendes til midtbyforum.	☐ En attraktiv og levende bymidte i Randers by – herunder en samlet, stategisk midtbyplan	Det vil forudsætte yderligere midler både til medarbejderresourcer og relle forsøgsomkostninger, at gennemføre prøvehandlinger i midtbyen. Konkrete beløb afhænger af omfanget for prøvehandlingerne. Udgifterne til prøvehandlingerne kan lånefinansieres, hvis de udføres som en del af en områdefornyelse.
<u>Styrket indsats for nedrivning af nedslidte bygninger</u> Et andet greb, der kan bruges til at skabe bedre boliger i landdistrikterne er at styrke indsatsen for nedrivning af nedslidte bygninger, der skæmmer landskab og landsbyer.	☐ Indsatser for bedre og sundere boliger – i by og på land – herunder en målrettet indsats for at nedbringe antallet af tomme boliger	Der er på nuværende tidspunkt en nedrivningspulje i kommunen, men der er ikke medarbejderresourcer nok til at sikre dialogen med bygningsejerne. En øget indsats vil forudsætte en medarbejder til at varetage opgaven og omkostningen forventes at være 750.000 kr. årligt.
<u>En større og længerevarende kampagneindsats målrettet relevante tilflyttergrupper</u> Herunder særligt børnefamilier i Aarhusområdet. Kampagnen skal give Randers Kommune en tydeligere position som bosætningskommune og skabe markant synlighed på relevante platforme	☐ En tydelig og sammenhængende kommunikations- og brandingindsats – med fokus på Randers Kommune som en attraktiv bosætningskommune.	Kræver yderligere finansiering til ekstern bistand, produktion af indhold, videoproduktion, annocering og synlighed. Budget: 2 millioner kroner
<u>En udvidet bosætning- og markedsføringsstrategi med dybdegående statistisk materiale med ekstern bistand</u>	☐ En tydelig og sammenhængende kommunikations- og brandingindsats – med fokus på Randers Kommune som en	Kræver yderligere finansiering til indkøb af mere data og eventuelt eksterne analyser. Budget: 300.000 kr.

Opdateret og mere handlingsorienteret strategi med fokus på målgrupper, flyttemønstre, boligmarked, lokale styrker, barrierer, geografiske potentialer og effektmåling. Strategien skal også koble bosætning tættere til Grundsalg, Plan, kommunale servicetilbud og digital tilflytterkommunikation	attraktiv bosætningskommune.	
<u>Investeringsdialog</u> Med henblik på at fremme investeringerne i Randers, foreslås det at der dedikeres ressourcer til opsøgende arbejde og dialog med potentielle investorer	En attraktiv og levende bymidte i Randers by – herunder en samlet, stategisk midtbyplan	Kræver finansiering til opsøgende arbejde og dialog på 500.000 kr.

Tværgående indsatser

For bosætning er det vigtigt at daginstitutioner, skoler, transport og hverdagsfunktioner er tilgængelige og udvikles i de områder, kommunen ønsker tilflytning til. Dette overlapper med Børn og Skole.

De grundlæggende forudsætninger

1. Inddragelse af borgere og virksomheder
   - Udover borgermødet den 16. juni, er det relevant at indgå i en dialog med bygningsejerne, både dem der ejer flere store opgange, og dem der ejer få og små opgange, det er relevant at snakke med beboerne i midtbyen.
   - Det er ligeledes relevant at indgå i et samarbejde med de store kulturinstitutioner, så deres input til hvordan der kan skabes mere liv og færden i midtbyen tages med i det videre arbejde.

2. Et aktivt civilsamfund
   - Det er en forudsætning for at lykkes med at løfte midtbyen, at civilsamfundet bidrager ved at bruge midtbyen, ved at bakke op om aktiviteter i midtbyen og ved selv at arrangere events.
   - For at lykkedes med at blive en attraktiv bosætningskommune, er det nødvendigt at kommunens indbyggere taler byen og kommunen op.

3. En stærk intern organisering, som kan understøtte en koordineret, tværgående og helhedsorienteret indsats

- Etableringen af et midtbykontor, hvor der er tværgående fokus på planlægning, benyttelse af uderum, planlægning af events og lign. Kontoret kan være tidsbegrænset og fx kun eksistere i den tid, det tager at lave områdefornyelser i midtbyen.

4. En proaktiv og strategisk indsats for at sikre mere ekstern finansiering
   - En finansieringsmulighed til at lave fysiske omdannelser i fx midtbyen, er at igangsætte en områdefornyelse af konkrete, besluttede projekter. En områdefornyelse er en 5-årig helhedsorienteret byudviklingsindsats, som har behov for et særligt fokus. Områdefornyelsen administreres af kommunen og skal understøtte en positiv udvikling i samarbejde med lokale aktører. De centrale elementer i en områdefornyelse kan være at forbedre byrum, pladser, parker, veje og stier, at inddrage lokale aktører og borgere, at koordinere fysiske og sociale indsatser, at forbedre boliger og friarealer og at styrke private investeringer i området. Gennem byfornyelsesloven får en kommune hjemmel til at lånefinansiere med op til 95 % af områdefornyelsesprojekterne. Det er muligt at støtte forskønnelse på private arealer og bygninger, ligesom det er muligt at støtte facaderenoveringer og ombygninger samt arbejde med klimatilpasning i byen m.m.
     - Hertil kommer en dokumenteret mereffekt af investeringen i form af private følgeinvesteringer. En undersøgelse fra det daværende ministerium for By, Bolig og Landdistrikter viste i 2015, at for hver krone stat eller kommune investerer i et område, følger der i gennemsnit 3,5 kroner i investeringer som private laver på deres ejendom. Bygningsejerne har desuden vurderet, at de ikke ville have lavet forbedringerne på deres ejendomme, hvis områdefornyelsen ikke var gennemført.